

Euroopa
Komisjon

[KEVAD 2013 ▶ NR 45]

panorama

inforegio

▶ Kogukondade ühendamine

EL-i fondid toetavad stabiilsust
ja koostööd

- ▶ Ühtekuuluvuspoliitika
kui EL-i investeeringute
võtmeallikas
- ▶ Linnaarenduse
head tavad

Regionaal- ja
linnapiolitika

▶ **JUHTKIRI** 3

Volinik Johannes Hahn

▶ **ERIÜLEVAADE** 4-7

EL-I STRUKTUURIFONDIDEL ON PÕHJA-IIRI RAHUPROTSSESSIS KRIITILISE TÄHTSUSEGA OSA

▶ **ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA VÕTMEROLL EUROOPA MAJANDUSKASVU TAASTAMISEL** 8-11

▶ **KONKURSS REGIOSTARS 2013 NÄITAB PIIRKONDADE UUENDUSLIKUMAI D PROJEKTE** 12-15

▶ **LINNAARENGU PROJEKTIANDMEBAAS POLIITIKATE ÕPPIMISEKS** 16-19

▶ **EL-I PEALINNADE MOBILISEERIMINE** 20-21

▶ **RAHALISED VAHENDID** 22-23

▶ **LÜHIUUDISED** 24-25

▶ **OMA SÕNADEGA** 26-30

Ühtekuuluvuspoliitika riiklikud ja regionaalsed perspektiivid

▶ **PROJEKTIDE NÄITEID** 31-35

Näidisprojektid Eestist, Prantsusmaalt, Lätist, Maltalt ja Euroopa territoriaalse koostöö programmist

▶ **KAARDID** 36-37

Tööhõive kogukasv 2007-2009
Noorte töötuse määr aastal 2011

▶ **JASPERSI HINDAMINE TOOB VÄLJA TULEMUSED JA SOOVITUSED** 38-39

▶ **KALENDRIKUUPÄEVAD** 40

▶ 4

▶ 8

▶ 12

▶ 31

▶ 38

Fotod (Lk):

Kaas: © SEUPB

Lk 4: © SEUPB (Sild)

Lk 6: © Groundwork NI

Leheküljed 3, 4, 8, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 24, 25, 39:

© Euroopa Komisjon

Lk 19: Viin © Kurt Kuball/Wirtschaftsagentur Wien –

Budapest: © Rév8

Leheküljed 22-23: © DCLG

Leheküljed 26-30: Midi-Pyrénées © Philippe Grollier/Région

Midi-Pyrénées – Austria © ÖROK – Ühendkuningriik © DCLG

– Toscana © Regione Toscana

Leheküljed 31-35: Eesti © Crystalsol – REALIS © Région

Languedoc-Roussillon – Naco Technologies © Naco

Technologies – Malta © Malta infrastruktuuri-, transpordi-

ja kommunikatsiooniministeerium – ETC © Winnet8

Käesolev ajakiri on trükitud inglise, prantsuse ja saksa keeles taaskasutatud paberile. Elektroonilisel kujul on see saadaval 21 keeles aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_et.cfm

Väljaande sisu koostamine lõpetati märtsis 2013.

ÕIGUSALANE TEAVE

Ei Euroopa Komisjon ega ükski selle nimel tegutsev isik ei vastuta väljaandes sisalduva teabe kasutamise ega vigade eest, mis võivad vaatamata hoolikale ettevalmistusele ja kontrollimisele tekstis esineda. Väljaanne ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni vaateid ega seisukohti.

ISSN 1725-8200

© Euroopa Liit, 2013

Paljudamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Kolmanda osapoole autoriõigusega kaitstud materjali kasutamiseks/paljundamiseks tuleb saada luba autoriõiguse valdajate(lt).

▶ JUHTKIRI

Johannes Hahn

Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika volinik

Euroopa Liit ja selle eelkäijad on loomisest saadik toetanud alusstrateegiat, et majandusvõimaluste abil luua ja säilitada rahu, jõukust ja demokraatia ning inimõiguste austamist.

Meil kõigil oli väga hea meel, kui EL sai 2012. aasta Nobeli rahupreemia tunnustusena II maailmasõja hävingule järgnenud kuue aastakümne pikkuse töö eest sellise majandusliku struktuuri loomisel, mis muudaks osapoolte vahelise tulevase vaenu mõeldamatuks. See näitas, kuidas ajaloolistest vaenlastest võivad saada partnerid.

Oli värskendav, et rahanduskriisi ja ebastabiilsuse aegadel suutis Nobeli komitee hinnata Euroopa Liidu saavutuste pikaajalist perspektiivi. EL-i rahuloomise rolli ei peaks aga käsitlema pelgalt ajaloolisest vaatenurgast. Selles väljaandes saate lugeda, kuidas EL on etendanud väga positiivset rolli, aidates kaasa stabiilsuse ja progressi loomisele liidu kunagises kõige konfliktsemas osas: Põhja-lirimaal ja lirimaa piirialadel.

Pärast relvarahu teateid 1994. aastal kuulutas Euroopa Komisjoni endine president Jacques Delors esimesena, et kui on abi vaja, siis ei jää Euroopa kõrvale, ning tegi ettepaneku rahuprotsessi toetusfondi loomiseks.

Tõepoolest on pea 18 aasta jooksul lisaks riiklikule rahastamisele investeeritud ligikaudu 1,3 miljardit eurot Euroopa Liidu vahendeid kokku üle 20000 projekti, et tuua rahu ja leppimist sellesse EL-i rahunusse nurka. 31. jaanuaril Brüsselis meie rahu-programmi konverentsil „Bringing Divided Communities Together” („Lõhestunud kogukondade ühendamine”) oli mul hea meel kuulata kaht endist vastast sõpradena rääkimas. Nad on nüüd Põhja-lirimaa peaminister ja asepeaminister.

Nad peavad Euroopalt saadud toetust ja selle konstruktiivset lähenemist oma kogukonna ülesehitamiseks ja pikaajalise rahu edendamiseks väga oluliseks.

EL-i majanduse uuesti ülesehitamine

Regionaalpoliitikal on aina olulisem osa selles, et aidata Euroopal leida võimalust praegusest majanduskriisist väljuda. See on EL-i esmane investeerimispoliitika, keskendudes tihedalt kasvu ja konkurentsivõime taastamist toetavatele sektoritele ja prioriteetidele.

Regionaalpoliitika motiveerib piirkondi keskenduma oma tugevustele ja panema EL-i toel aluse aruka spetsialiseerumise strateegiatele, et jõuda oma täieliku konkurentsipotentiaali rakendamiseni.

Arvestades praegusi kogu EL-is kehtivaid finantspiiranguid, on liidu tulevase eelarve (mitmeaastane finantsraamistik, MFR) ümber käivad läbirääkimised olnud eriti pingelised. Kärpeid on nõutud paljudes valdkondades ja regionaalpoliitika fondid pole siin erandiks.

Kitsalt fokuseeritud strateegia fondide sihtotstarbeliseks ja kuluefektiivseks kasutamiseks tagab siiski, et regionaalpoliitika jääb kogu EL-is majandusliku taastumise ja pikaajalise jõukuse võtmeteguriks.

▶ EL-I STRUKTUURIFONDIDEL ON PÕHJA-IIRI RAHUPROT- SESSIS KRIITILISE TÄHTSUSEGA OSA

Strateegiline rahastamine EL-i struktuurifondidest on viimase 20 aasta jooksul olnud tähtsaks teguriks Põhja-Iirimaa (Ühendkuningriik) stabiilsuse taastamisel pärast konfliktiaastaid. See oli sõnum erikonverentsilt „Bringing Divided Communities Together – sharing the experience of the EU PEACE programme” („Lõhestunud kogukondade ühendamine – EL-i rahuprogrammi kogemuse jagamine”), mida peeti 31. jaanuaril Brüsselis Euroopa regionaalpoliitika voliniku Johannes Hahni algatusel.

„Mõnd võib üllatada, et Põhja-Iirimaa rahuprogrammi rahastatakse struktuurifondidest, kuid üllatamiseks ei tohiks põhjust olla. Praegune regionaalpoliitika on vahend EL-i ambitsioonide saavutamiseks – aidata kaasa töökohtade loomisele, kasvule ja, jah, ka rahule,” ütles volinik Hahn oma avakõnes.

“EL-i rahuprogrammid on mõjutanud Põhja-Iirimaa ja Iirimaa piirialadel umbes miljoni inimese elu ning aidanud luua tingimusi rahu ja üksteisemõistmise juurdumiseks. EL-i regionaalsetel fondidel on oluline osa selles, et aidata panna alus jagatud ühiskonnale, kus kõik kogukonnad saavad rahust kasu,” kinnitas ta.

PAREMALT VASAKULE:
Johannes Hahn, Peter Robinson
ja Martin McGuinness

Konverentsi peaesinejad olid Põhja-Iirimaa juhtivad poliitikud, sealhulgas peaminister Peter Robinson ja asepeaminister Martin McGuinness ning Iiri minister Brendan Howlin. Konverentsi keskmeiks olid rahuprogrammi uuenduslike projektide tutvustused, mis andsid üksikasjaliku ülevaate tehtud tööst ja mõjust, mida see töö jätkuvalt inimeste elule avaldab.

▶ THE „PEACE BRIDGE“

2011. aasta juunis avas volinik Hahn koos Põhja-Iirimaa ja Iirimaa Vabariigi juhtivate poliitikutega ametlikult Rahu silla Derry-Londonderrys. „PEACE Bridge“ („Rahu sild“) on programmi „PEACE III“ („Rahu III“) toetatud üks ikoonilisemaid projekte, saades ERFi toetust 11,2 miljonit eurot. Derry-Londonderry lõhestumine suurenes segaduste ajal pidevalt, tuhanded protestandid kolisid läänekaldalt ära. Rahu sild ühendab nüüd mõlemat jõekallast füüsiliselt ja selle disain kujutab endast sümbolset käepigistust üle Foyle'i jõe. See on nii füüsiliselt kui piltlikult linna uus võimas sümbol, ühendades mõlemal poolel asuvaid kogukondi, mille vahel jõgi oli muutunud oluliseks religioosseks ja sektantlikuks eraldajaks.

2 miljardi euro suurune abi

Vahemikus 1995 kuni 2013 on Põhja-Iirimaa valitsus kolmest järjestikusest rahuprogrammist saanud pea 2 miljardit eurot, millest 1,3 eurot pärineb EL-ilt ja ülejäänud liikmesriikidelt.

Rahuprogramm on olnud pikaajaline koostöö Põhja-Iirimaa inimeste ja juhtivate poliitikute ning Euroopa Komisjoni vahel, saades toetust Ühendkuningriigi ja Iirimaa valitsustelt.

EL-i programmide erikolleegium (SEUPB) loodi eesmärgiga jaotada rahufondide vahendeid, tugevdamiseks ühtekuuluvust praktiliste projektide ja kaasavama ühiskonna arendamise kaudu.

Stabiilsema ühiskonna suunas

Rahastamine ja toetus on läbi aastate aidanud luua kohalikele kogukondadele ruumi, et tulla toime konfliktijärgse eluga ja osaleda praktiliselt ning strateegiliselt tegevustes, mis kindlustavad helgema ja jõukama tuleviku.

Praeguse „PEACE III“ programmi (eelarve 333 miljonit eurot) põhieesmärgid on rahumeelse ja stabiilse ühiskonna tugevdamine ja üksmeelsuse soodustamine, toetades tegevusi ja projekte, mis aitavad kogukondi liita.

Põhja-Iirimaa peaminister Peter Robinson ütles: „*Praegu naudime suhtelist rahu ja stabiilsust – pärast perioodi, mil 3 000 inimest tapeti ja kümned tuhanded said vigastada. EL-i abi on olnud määrava tähtsusega. Sellega on toetatud tuhandeid projekte kogu piirkonnas, et luua meie inimestele parem ühine tulevik.*“

Ta hoiatas, et Põhja-Iirimaa on nüüdseks küll muutunud piirkond, kuid lugu ei ole veel lõppenud. „*Hiljutised rahutused on hoiatavaks märgiks, et palju tööd seisab veel ees.*“

Asepeaminister Martin McGuinness tõi esile 2011. aasta juunis Derry-Londonderrys avatud Rahu silla sümbolse tähtsuse. Ta ütles, et sild, mille ehitamine maksis 14,6 miljonit eurot (sellest üle 11 miljoni EL-i rahastatud), „*on Derry nägu jäädavalt muutnud*“.

Ta selgitas, et sild toob linna kaks varem eraldatud poolt teineteisele lähemale ja on tunnistuseks rahuprogrammi eesmärkidest. „*Mõlema varem eraldatud protestantliku ja katoliikliku kogukonna inimesed saavad üle selle kõndida või rattaga sõita varasemale militaaralale, mis nüüd on meie inimeste ühine ruum. Avamisest saadik on registreeritud üle miljoni sillakasutaja.*“

Oskuste ja kindlustunde loomine

Nagu rõhutatud, on rahuprogramm olnud Põhja-Iirimaa rahuprotsessis vaid üheks elemendiks. Sellel on aga olnud oluline osa muu töö jätkumiseks vajalike tingimuste säilitamisel.

Programm on seotud mõne väga keeruka ja mahajäänud valdkonna projektide arendamisega. Nende eesmärk on kaasata noori, andes neile oskused ja enesekindluse sektantliku vägivallaga toimetulekuks ja selle vältimiseks. Projektidega kaasnevad tihti ka meetmed töö leidmiseks vajalike oskuste andmiseks. Samuti kasutatakse neis noorteni jõudmiseks sporti, digitaalmeediat ja mitmeid muid vahendeid, et aidata luua teadlikkust mitmekesisel kogukonnas elamiseks ja vähendada ohtu, et noored satuvad dissidentide rühmitustesse.

Volinik Hahn rõhutas, et EL-i rahuprogramm on heaks näiteks liidu pühendumisest rahule ja üksmeelsusele. „*See ei ole kiirete ajutiste lahenduste leidmiseks. See on loodud pikaajalise*

JALGPALL KÕIGILE

Samuti kasutatakse lõhestunud kogukondade liitmiseks jalgpalli. Spordil, eriti jalgpallil on tohtu haare ja EL-i programmi „PEACE III“ toel on Iiri Jalgpalliliidu projektis „*Football For All*“ sada töötajat, kes töötavad 53 kohaliku jalgpalliklubiga vastastikuse austuse tekitamise nimel. Projekt aitab kohalikel klubidel taastada sideme kogukondadega. Kokku on pandud koguni kogukondadevaheline jalgpallimeeskond Limestone United, et julgustada mõlema poole noori ühiselt meeskonnana tegutsema.

ALEXANDRA PARK – BARJÄÄRIDE MURDMINE

Alexandra park Põhja-Belfastis on pikalt olnud vaidlusalune paik ja 1994. aastal, kui paljud plaanisid konfliktivaba aega, püstitati öiste kokkupõrgete vältimiseks pargi keskele rahu-müür. See üks tegu rahu laienemisel oli teretunud meelde-tuletus sellest, kui kaugele pidi kogukond minema.

Park oma 20-aastase kolme meetri kõrguse barjääriga, mis ehitati katoliiklaste ja protestantide kogukondade vahelise vägivalda vaigistamiseks, on muutmist vajavate asjade sümbol.

2009. aastal käivitati uus kaasamisprotsess, millele aitas kaasa ettevõtte Groundwork NI. Selle eesmärgiks on normaalse pargikeskkonna taastamine. Protsessi toetuse kogurahastus on 280 000 naela, mis tuleb EL-ilt, Belfasti linnavalitsuselt, Põhja-Iirimaa justiitsosakonnalt ja Alpha programmilt. Rahu müüris on nüüd iga päev vähemalt paar tundi avatud värav, mille kaudu saavad kummagi poole elanikud pargikeskkonna ilu täiel määral nautida. Groundwork NI direktor Sylvia Gordon ütles: „Rahu müür on avatud, et kahe kogukonna koolilapsed saaks pärast kahekümneaastast eraldamist uuesti koos mängida.”

Projekti osana pandi kokku pilootrühm kohalike kogukondade võtmeisikutest, et leppida kokku lähenemisviis ja tehtavad sammud Alexandra pargi rajatiste arendamiseks ja müüri avamiseks.

Gordon rõhutab: „Enne tegutsemist saavutame kohaliku kokkulepped ja aitame luua püsivaid suhteid.” „Enne ametlikku avamist korraldati pargis ürituste sari, et luua tava-pärase keskkonna õhustik. Me tegeleme vaidlusaluse ruumi ümberkujundamisega ja töötame integreerimise nimel kõigil tasanditel.“

Kogu piirkonnas on tervelt 59 rahumüüri ja kõigi nende eemaldamine on pikk ja keerukas protsess, selgitas Gordon. „Hakkame tegelema veel 14 rahumüüri Põhja-Belfasti piirkonnas, kus soovitakse rahu ja kus me saame kogukonnad uuesti ühendada.”

Tänu Rahu väravale saavad nüüd mõlema kogukonna lapsed esimest korda 20 aasta järel Alexandra pargis uuesti koos mängida.

ALL:
Groundwork NI esimees Paul McErlean (vasakul), justiitsminister David Ford ja Groundwork NI direktor Sylvia Gordon avamas Alexandra pargi Rahu väravat.

koostöö edendamiseks. Rahuprogramm on aidanud anda inimestele rahuprotsessi juhtimise tunde. See on alt-üles protsess, kus osalevad inimesed pakuvad välja oma lahendusi.”

Konverentsi kuulajate hulgas oli palju delegaate teistest lõhestunud piirkondadest, mis püüavad lahendusi leida, sh Balkani, Liibüa, Küprose, Iisraeli ja Palestiina territooriumitelt.

Paralleelselt toimus näitus mitme muu EL-i vahenditest rahastatud „PEACE III” projekti kohta, hõlbustamaks rahuprotsessi ja tõstmaks esile, kuidas see võib olla heaks näiteks teistele konfliktipiirkondadele.

EL, aus läbirääkija

PEÜ programmide erikolleegiumi tegevjuht Pat Colgan ütles, et EL-i panus Põhja-Iirimaa on olnud erakordne mitte ainult rahastamise, vaid ka distsipliini mõttes, mida see on toonud kogu tegevusele.

Ta selgitas: „EL pakkus kindlustunnet seitsmeaastase rahastamisperioodi näol, mille kestel oli võimalik teatud kindlusega plaane teha.” „Oluline oli see, et EL pakkus neutraalset ruumi, mitte ühe või teise leeriga seotut. Osapooled tundsid end osaledes turvaliselt. Pikapeale aitas see osalevates kogukondades kindlustunnet luua.”

Ta ütles, et konfliktist jäänud nähtamatute haavade paranemine võtab kaua aega. „Kindlust, usaldust ja austust on raske

taastada. Meil on nüüd konfliktijärgne põlvkond. Nad kannavad endiselt lõhestumise algeid ja konflikti jälgi. On väga tähtis teha neist ühiskonna aktiivsed liikmed. Praegu valmistatakse ette programmi „PEACE IV”. See keskendub kohalikele partnerlusstruktuuridele ja püüab kaasata noori, eriti mahajäänud piirkondades. Praegune rahu on habras. Ees seisab veel palju tööd.”

Rahu tagamise ja konfliktide lahendamise keskus

Põhja-Iirimaa inimestel on kogunenud rikkalik rahu loomise kogemus, mis võib kasulikuks osutuda ka teistele. Et aidata nende teadmisi edasi anda, ehitatakse sümboolse tähendusega endise Maze/Long Keshi vangla kohale uus rahu tagamise ja konfliktide lahendamise keskus. Keskus aitab levitada Põhja-Iirimaa õpitut ja tagada, et rahuprotsessi mälestused talletatakse tulevaste põlvkondade jaoks.

„Austusavaldusena neile, kes on rahuprogrammides töötanud, tuntakse nende saavutuste vastu huvi juba üle maailma: Venemaal, Palestiinas, Balkani riikides, Colombias ja Lõuna-Koreas. Selle üle tasub uhkust tunda,” lisas volinik Hahn.

„Kui soovite näha rahu nimel töötamist EL-is, külastage mis tahes piiriala. Seal näete, kuidas EL-i regionaalpoliitika piiriülesest koostööst saavad kasu mitte ainult transport ja kaubandus, vaid ka tööhõive, keskkond ja tervishoid. Ärgem unustagem, et rahuprogramm on ka piiriülese koostöö programm. Seepärast tahtsin nende kogemused Brüsselisse tuua.

▶ PEACE I (1995-1999)

15 000 PROJEKTI

KOGURAHASTUS: 667 000 000 EUR

EL-I RAHASTAMINE: 500 000 000 EUR

Tegeles konfliktist põhjustatud otsesete probleemidega: hävitatud kogukonnad, ülesehitus, taastamine, kohaliku kogukonna valitud esindajaid hõlmavate tugevate kaasavate partnerlussidemete loomine ja MTÜde jm loomine, mis töötavad ohvrite ja ellujäänutega ning integreerivad endisi omakaitse liikmeid.

▶ PEACE II (2000-2006)

7 000 PROJEKTI

KOGURAHASTUS: 995 000 000 EUR

EL-I RAHASTAMINE: 609 000 000 EUR

Kasutas tugevate kontrollmeetmetega struktuurifondide distsipliini, kuid oli kohandatud konfliktist taastuva piirkonna vajadustega. Soodustas majanduslikku uuenemist, kaasates rohkem kohalikke partnerlusstruktuure ja kohapealseid tegevuskavasid, jõudes ühiskonna kõigi osadeni ja mõjutades kogu 2,8-miljonilist elanikkonda.

▶ PEACE III (2007-2013)

400 PROJEKTI

KOGURAHASTUS: 333 000 000 EUR

EL-I RAHASTAMINE: 225 000 000 EUR

See on strateegiline pakett, mille eesmärgiks on inimeste südamele ja mõtetele keskendudes edendada pikaajalist kogukondadevahelist partnerlust ja piiriülest koostööd, pannes rõhku vähematele, kuid see-eest suurematele ja strateegilisematele projektidele.

Tahan nende saavutused viia võimalikult paljudeni – esiteks seepärast, et nad väärivad meie tunnustust ja tänu, kuid ka seepärast, et olen veendunud, et muud maailma piirkonnad võivad nende tööst õppida.”

„Põhja-Iirimaaal toetavad sotsiaalset ühtekuuluvust projektid, mis püüavad muuta hoiakuid ja aidata inimestel hankida vajalikke tööoskusi. Kapitaliinvesteeringute projektidel, nt kogukonna- ja ärikeskustel on selge majanduslik väärtus. Rahuprogramm aitab inim- ja füüsilisse kapitali investeerimisega suunata Põhja-Iirimaa konflikti asemel rahu ja jõukuse teele, luues käigu pealt majanduskasvu ja töökohti,” rõhutas ta.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/ireland/index_et.cfm

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/peace/index_en.cfm

▶ ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA VÕTMEROLL EUROOPA MAJANDUSKASVU TAASTAMISEL

Ühtekuuluvuspoliitikast on saamas Euroopa Liidu peamine investeerimispoliitika ja see on tihedalt sünkroonis EL-i Euroopa 2020 eesmärkidega, et aidata taastada EL-i liikmesriikide kasv ja konkurentsivõime ning vähendada tõhusalt majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ebavõrdsust.

Ühtekuuluvuspoliitika strateegiline eesmärk on rõhutada regionaalset tugevusi ja kasutada Euroopa riiklike ja piirkondlike avaliku sektori vahendeid efektiivsemalt ja paremini kombineeritult. On üldteada, et selline strateegiline investeerimine on vajalik mitte ainult EL-i kõige vaesemates piirkondades, vaid üle Euroopa, et säilitada kõigi piirkondade konkurentsivõime.

Järgmine programmide põlvkond tuleb kohandada uue majandusolukorraga. Valdav majandusseisund on praegu selline, et ainsaks usaldusväärseks võimaluseks makromajanduse

stabiilsuse saavutamisel on jätkusuutlik konsolideerimine ja struktuurireformid. Selle protsessi toetamiseks on vaja kasvule suunatud investeringuid, mis täiendavad ja toetavad laiemaid struktuuri- ja seadusandluse reforme. Euroopa Liit reageerib neile väljakutsetele paindlikult, ühendades tihedama majandusliku koordineerimise Euroopa 2020. aasta strateegia ja Euroopa poolaasta protsessiga. Euroopa 2020 on üsna hästi tuntud alates selle käivitamisest 2010. aastal, kuid kuidas mõjutab ja toetab ühtekuuluvuspoliitikat Euroopa poolaasta?

▶ Euroopa poolaasta on protsess riiklike ja EL-i majanduspoliitikate kooskõlastamiseks 50 aasta ühes raskeimas majanduslikus ja sotsiaalses kliimas.

Euroopa poolaasta tsükkel loob liikmesriikidele raamistiku nende majandusliku, eelarvestuse ja struktuurireformi poliitikate ühitamiseks EL-i stabiilsuse ja majanduskasvu pakti

Volinik Johannes Hahn külastamas Swansea kaldapiirkonda Walesis, Ühendkuningriigis; koos Alun Daviesiga, Walesi aseministriga põllumajanduse, kalanduse, toiduainetööstuse ja Euroopa programmide alal. Nad arutasid Walesi ühtekuuluvuspoliitika rakendamise hetkeolukorda ja komisjoni ettepanekuid järgmiseks programmiperioodiks 2014-2020, samuti erinevate EL-i kaasrahastusega projektide külastamist.

ning Euroopa 2020. aasta strateegiaga. See on mõeldud tegevusprioriteetide ühtse mõistetavuse loomiseks riiklikul ja EL-i tasemel, kui EL püüab jätkata jätkusuutliku majanduskasvu ja töökohtade loomise suunal.

Iga tsükli aasta viis peamist tähtaega on järgmised:

- ▶ Euroopa Komisjon võtab vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis käivitab iga aasta majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta tsükli;
- ▶ liikmesriigid esitavad aprillis ajakohastatud reformikavad;
- ▶ komisjon esitab mai lõpuks oma hinnangu ja soovitusel;
- ▶ Euroopa Nõukogu teeb juunis formaalse otsuse;
- ▶ liikmesriigid teevad vajalikud järeeltegevused ja võtavad vastu oma riigieelarve.

Euroopa poolaasta protsess, mis kestab juba kolmandat aastat, on esiteks ja ennekõike protsess riiklike ja EL-i majanduspoliitikate kooskõlastamiseks 50 aasta ühes raskeimas

majanduslikus ja sotsiaalses kliimas. Kõnealused majanduspoliitika algavad makromajandusliku stabiilsuse tagamisest, kindlustades jätkusuutliku eelarvepoliitika, stabiliseerides finantsasutusi ja arendades seadusandluse ning struktuuri-reforme, mis loovad tingimused majanduskasvuks ja töökohtade tekkeks. Nende aastaste koordineerimistsükli kaudu teeb Euroopa Liit ka Euroopa 2020 majanduskasvu strateegia edenemise aruandlust, jälgib seda ja kujundab soovitusi. Selline majanduspoliitika koordineerimise protsess on piirkondadele oluline mitmel omavahel seotud põhjusel.

On selge, et Euroopa piirkondades ja linnade hulgas on maailma liidreid innovatsioonis, teadustöös või jätkusuutlikus arengus, lisaks mõned kõige ulatuslikumad ja kõrgetasemelisemad kohaliku sotsiaalse hoolekande süsteemid. Ükski piirkond ei saa aga sellist edu võtta kui midagi iseenesest mõistetavat. Tänapäevane edu võib ajaga kiirelt kaduda, eriti praegust majanduskonteksti arvestades. Konkurentsivõime säilitamiseks ja uute võimaluste loomiseks on vaja struktuurireforme ja uuendusi.

▶ **Kuna territoriaalsed tingimused on väga erinevad, tuleb liikmesriikides kuulda võtta linnade ja piirkondade seisukohti.**

Praegune finants- ja majandusolukord mõjutavad Euroopa piirkondi ja linnu väga erinevalt. Iga kahe liikmesriigi piirkondade konkreetne olukord erineb olulisel määral. Seetõttu sõltub EL riiklike majanduspoliitikate põhialuste koordineerimisel liikmesriikidest, arvestamaks nende territoriaalset ja institutsionaalset struktuuri. Kuna territoriaalsed tingimused on väga erinevad, tuleb kogu liikmesriikide poliitikate kujundamisel ja koordineerimisel ennekõike arvestada linnade ja piirkondade seisukohti. Alates Euroopa 2020. aasta strateegia käivitamisest on julgustanud liikmesriike mobiliseerima oma valitsusi ja piirkondi.

▶ **Arukate, säästlike ja kaasavate investeeringute pakkumine on kõige tõhusam viis majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ebavõrdsuse vähendamiseks.**

Komisjon tunnistab, et need edusammud pole kogu liidu ühtlaselt jaotunud. Euroopa 2020 kümne aasta majanduskasvu saavad tõhusalt toetada sünkroonitud ja keskendatud investeeringud, mida koordineerivad muud majanduspoliitika. Selliste läbimõeldud, jätkusuutlike ja kaasavate investeeringute pakkumine riiklikes ja regionaalsetes programmides on samuti kõige efektiivsem ja pragmaatilisem viis toetamiseks lepingu eesmärke: vähendada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ebavõrdsust. Ühtekuuluvuspoliitika on sellist ebavõrdsust vähendavate investeeringute stabiilse toe peamiseks lähtekohaks (vt kasti lk 10). ▶▶

Avaliku sektori kapitali efektiivne kulutamine on tähtis eeltingimus ja tõepoolest majanduskasvu ja töökohtade tekke alus. Seetõttu on investeerimispoliitikat eelnimetatud majanduspoliitikate kombinatsiooni lahutamatu osa. Erainvesteeringute julgustamiseks on vaja stabiilset makromajanduskliimat. Pikaajalise avaliku sektori kapitali investeeringute rahastamiseks on vaja jätkusuutlikku rahanduspoliitika raamistikku. Tõhusaks avalikuks investeerimiseks peavad investeeringud olema kooskõlas siseturu reeglite ja seadusalgatustega. Komisjon on veendunud Euroopa piirkondade ja linnade rollis majanduspoliitikate ja investeeringute

rakendamisel majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel. Viimastel aastatel on ühtekuuluvuspoliitika näidanud ka, kuidas tuleb investeeeringuid majanduse ja nõudluse oluliste muutustega kohandada (vt kasti lk 11).

▶ 2013. aasta on ühtekuuluvuspoliitikale määrava tähtsusega aasta.

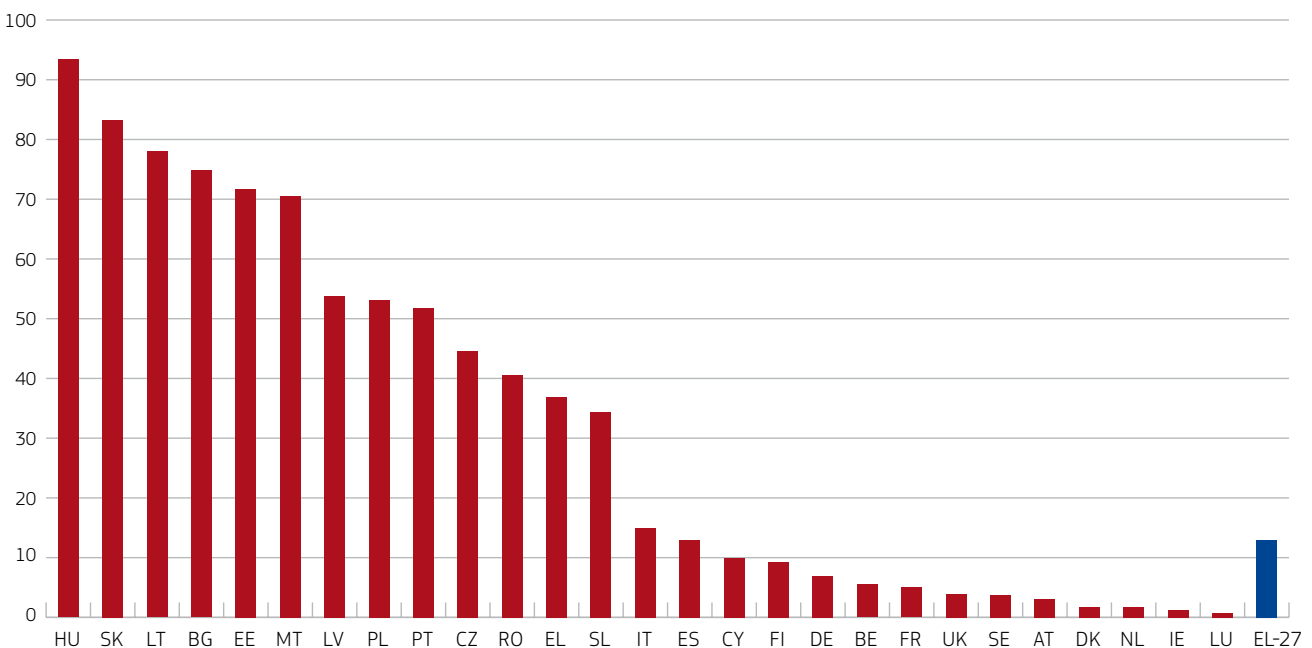
2013. aasta on ühtekuuluvuspoliitikale kriitilise tähtsusega, kuna liikmesriigid esitlevad partnerluslepete kujul oma strateegilisi mitme aasta investeerimiskavasid perioodiks 2014-2020.

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA EDUKA LEVIKU MÕJU KUI AVALIKU INVESTEERIMISE VAHEND

Ühtekuuluvuspoliitika mobiliseerib igal aastal keskmiselt 65 miljardit eurot (EL ja riiklik kaasfinantseerimine koos), mis on paljudes liikmesriikides üle 50% kogu avaliku sektori investeeringutest. Sellel on muidugi EL-i majandusele üpris suur mõju. 2004. aastal või pärast seda liiduga ühinenud 12 liikmesriigi SKP suureneb praeguste ühtekuuluvusprogrammide juurutamisel vahemikus 2007 kuni 2016 igal aastal umbes 1,5%. Ühtekuuluvuspoliitikal on programmide juurutamisel nii lühiajaline kui pikaajaline mõju, parandades Euroopa majanduse struktuuri ja tulemuslikkust. Protsessi osana peavad piirkonnad määrama selged strateegilised prioriteedid ja keskenduma kohalikele tugevustele, kõrvaldama innovatsiooni kitsaskohad ja tugevdama kohalikku innovatsioonipotentsiaali.

Liikmesriikide uusimad aruandlusandmed näitavad, et 2011. aastal hakkasid ilmema praeguse perioodi ühtekuuluvuspoliitika märgatavad tulemused. Vastavalt aruannetele loodi 2011. aastal ERFi/ühtekuuluvusfondi programmidega kokku 190 000 töökohta, millega koos on praegustes programmides neid loodud juba peaaegu 400 000. 2011. aastal toetati 27 000 alustavat ettevõtet, programmides kokku siis juba 53 000. Koos liikmesriikide kaasrahastusega moodustab ühtekuuluvuspoliitika väga suure osa Euroopa avalikest investeeringutest, mitmeski liikmesriigis koguni üle poole. Ajal, mil eelarvet tuleb konsolideerida, annab ühtekuuluvuspoliitika seega suure panuse Euroopa tulevaste jõukusse ja Euroopa 2020 eesmärkide saavutamisse.

▶ Ühtekuuluvusfondi rahastamise (EL ja riiklik) osakaal (%) avaliku sektori koguinvesteeringus (keskmine 2009-2011)

Neis lepetes peavad liikmesriigid tagama, et strateegilised pikaajalise investeerimise prioriteedid on täielikult kooskõlas nende riiklike reformikavadega. Samuti peavad need toetama Euroopa 2020 eesmärke ja seotud riigispetsiifilisi soovitusi, mida Euroopa Komisjon sel aastal tutvustab.

Komisjonil on oluline roll majanduse edenemise jälgimisel ja analüüsimisel ning arengu peamiste puudujääkide tuvastamisel. Arutelus liikmesriikidega aitab see riikide majandusi suunata taktilisemalt investeerima, pannes tugevat rõhku kasvule. Väga tähtis on õigesti määratleda väljakutsed ja potentsiaalne kohalik ning piirkondlik pädevus. Järgmisel programmiperioodil peavad partnerluslepped ja tegevusprogrammid järgima territoriaalse sekkumise loogikat, kus prioriteetide ja investeringute aluseks on territooriumi väljakutsed ja potentsiaal.

Komisjoni ettepanekute edu reformitud ühtekuuluvuspoliitikas sõltub suuresti ettepanekute kujundamisest konkreetset rakendatavateks tegevusteks. Siin muutub partnerite roll ülioluliseks: partneritel, täpsemalt kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, on parim positsioon programmide eest vastutamiseks ja nende rakendamise kvaliteedi tagamiseks. Seda seetõttu, et nad on kursis mitte ainult oma territooriumi vajadustega, vaid ka nende vajadustega tegelemiseks vajalike vahenditega.

► Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on parim positsioon programmide eest vastutamiseks ja nende rakendamise kvaliteedi tagamiseks.

Perioodi 2014-2020 ühtekuuluvuspoliitika keskmes on investeerimine vähemal arvul spetsiifilistesse valdkondadesse. Sellisel lähenemisel on oluline roll investeringute suunamisel arukasse, jätkusuutlikku ja kaasavasse majanduskasvu. Protsessi käigus toetatakse innovatsiooni ja VKEsid, võideldes samas kliima-, energeetika- ja keskkonnaprobleemidega ning luues töökohti.

Selline globaalsete prioriteetide teatud teemadele keskendumine aitab maksimeerida kogu Euroopa investeringute lisaväärtust, olles samas paindlik strateegiatega kohandamisel piirkondlike üksikvajaduste ja väljakutsetega. Selline rahaliste vahendite suunamine tagab selgema keskendumise tulemustele, andes avaliku sektori investeringutele tugevama aluse ja võimaldades väljundite ning tulemuste usaldusväärsemat aruandlust. Samuti loob see tulemusraamistiku ja soosib ning tagab tulevase toetuse hästi toimivatele programmidele.

(1) http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_et.cfm

(2) http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-your-country/index_et.htm

TEMAATILINE ÜMBERKUJUNDAMINE

Ühtekuuluvuspoliitika paindlikkus kajastub võimes rahastus eesmärke vastavalt vajadustele muuta või dünaamiliselt ümber kujundada.

Suurim temaatiline ümberkujundamine (suhtelises mõttes) on toimunud Iirimaa (42%), Maltal (24%), Portugalis (24%), Bulgaarias (12,5%), Hispaanias (12,2%) ja Leedus (11,3%).

Ümberkujundamise netomõju on seni viinud energeetika, innovatsiooni, teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse, tööturu (sh noored), üldise ettevõtluse toetamise, maanteed, kultuuri- ja sotsiaalse infrastruktuuri eraldiste tugevdamisele.

Ümberkujundamine keskendumiseks noortele ja VKEdele

2012. aasta algusest peale on vähemalt kaksteist liikmesriiki oma ERFi ja/või ESFi rakenduskavades märkimisväärselt ressursse ümber suunanud, et parandada töötajate tööalast konkurentsivõimet, võidelda noorte töötusega ja seda ennetada ning tugevdada VKEde toetust.

Kaheksas liikmesriigis, millele on suunatud Barroso algatus, saab vähemalt 625 000 noort (okt 2012) suure tõenäosusega kasu vahendite ümberjaotamisest noortega seotud programmidele. Samuti on nüüd paljudel liikmesriikidel vastusena noorte meeskondadele ja kahepoolsetele kohtumistele loodud terviklikud algatused noorte tööhõive ja noortele mõeldud töökohtade kavandamiseks, millele lisanduvad haridus- ja koolitusprogrammid.

Perioodil 2007-2013 on ühtekuuluvuspoliitika VKEdele mõeldud EL-i toe suurim allikas. ERFis on VKEdele mõeldud üle 25 miljardi euro ja suurem osa üldise äritegevuse toetuseks mõeldud 27 miljardist eurost läheb samuti VKEde hüvanguks. Seoses VKEdega on meeskonnad loonud mitmeid meetmeid, et tugevdada või kiirendada ERFi toetust VKEdele, millest hinnanguliselt peaks kasu saama veel 56 000 VKEd.

Alanud on tulevaste programmide mitteametlik ettevalmistusprotsess, mille aluseks on komisjoni mitteametlikud seisukohavõtted⁽¹⁾, 2012 riigispetsiifilised soovitusel ja talituste töödokumentides olev analüüs⁽²⁾. Koordineerimisprotsess intensiivistub 2013. aastal, tagamaks, et programmide järgmine põlvkond panustab kõige tõhusamalt meie piirkondade ja liikmesriikide majanduskasvu ja töökohtadesse.

► LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/europe2020/index_et.cfm

▶ KONKURSS REGIOSTARS 2013 NÄITAB PIIRKONDADE UUENDUSLIKUMAI D PROJEKTE

RegioStars 2013. aasta auhinnatseremoonia toimus 31. jaanuaril Brüsselis. Seal kuulutati välja viis võiduprojekti, mille žürii valis järgmistes kategooriates: arukas majanduskasv, jätkusuutlik majanduskasv, kaasav majanduskasv, CityStar ning info ja kommunikatsioon.

Kuue aastaga on RegioStarsi auhindade konkursid hoogsalt kasvanud, sel aastal oli rekordiliselt palju osalejaid ja muljetavaldav väljapanek uuenduslikkusest ja loominguilisest mõtlemisest. RegioStarsi auhindade konkursid tunnustavad silmapaistvaid uuenduslikke projekte, millesse on alates 2000. aasta jaanuarist EL-i regionaalpoliitika kaudu investeeritud ja mis aitavad tulevikus töökohti luua.

Auhinnad andsid üle Euroopa regionaalpoliitika volinik Johannes Hahn ja RegioStarsi žürii president Luc Van den Brande, endine Regionide Komitee president.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

RegioStars 2013:
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_13_en.cfm?exp=6#anchor6

▶ EUROOPA PIIRKONDADE INSPIREERIMINE

LUC VAN DEN BRANDE,
REGIOSTARSİ ŽÜRİI PRESIDENT,
VAATAB TAGASI KONKURSI
REGIOSTARS KUUELE
TEGUTSEMISAASTALE

RegioStarsi auhindade konkurss on nüüdseks meie piirkondade jaoks üks konkurentsivõimelisemaid ja laiaulatuslikumaid konkursse, et tõsta esile piirkondlikke saavutusi ja võrrelda end teiste algatustega. Konkursi eesmärgiks on tunnustada oma piirkonna ja Euroopa Liidu uuenduslikule arengule pühendunud inimeste jõupingutusi, igäüht tema enda tasemel.

500 projekti 6 aastaga

Viimase kuue aasta jooksul on kandidaatidena esitatud umbes 500 projekti üle kõigi liikmesriikide. Välja on valitud 160 projekti ja ihaldusväärse trofee on saanud 31 projekti. Selle aasta projektid olid taas kvaliteetsed, pakkudes suurepäraseid uuenduslikke viise oma piirkonna konkreetsete olukordade lahendamiseks.

Projektid on olulisel määral arendanud tugevaid partnerlusidemeid, töötades kõigepealt ERFi/ESFi toel ja hiljem omaenda ressursidega, seistes omal kahel jalal ja saavutades kohapeal konkreetseid tulemusi.

Võiduprojektides on neli olulist võtmetegurit: uuenduslikkus, mõju, jätkusuutlikkus ja partnerlus koos täiendavate jõupingutustega kommunikatsiooni vallas.

Projektid on oma eesmärkidelt mitmemõõtmelised. Samuti on need mitmetasandilised, kaasates pühendunud partnereid, kes töötavad ühiselt oma piirkonna edasiviimise nimel.

Parimate näidete rahvusvaheline esitlemine

RegioStars loodi kuue aasta eest foorumina, kus häid näiteid rahvusvaheliselt tutvustada ja jagada. Edukad kohalikud ja piirkondlikud algatused, mida kaasrahastatakse struktuurifondidest ja ühtekuuluvusfondist, jäävad tihti tuntuks ainult kohapeal.

Nüüd võivad need olla inspiratsiooniallikaks teistele piirkondadele, mis saavad neid parimaid näiteid rakendada ja kohendada oma kohalike oludega.

„RegioStarsi konkurss teeb uuenduslikud projektid võimalikuks ja avab võimalusi suurepäraseks loominguks piirkondlikul tasemel üle kogu Euroopa.“

Luc van den Brande, RegioStarsi žürii president

Võimalus loominguks

RegioStarsi konkurss teeb uuenduslikud projektid võimalikuks ja avab võimalusi suurepäraseks loominguks piirkondlikul tasemel üle kogu Euroopa. Oma eduga tõestavad nad taas, kuidas ühtekuuluvuspoliitika panustab Euroopa Liidu sotsiaalsesse ja majanduslikku arengusse.

ARUKAS MAJANDUSKASV ÜLIKOOLIDE KAASAMINE PIIRKONNA MAJANDUSKASVU SAAVUTAMISSE TEADMUSPÕHISE MAJANDUSKASVU SOODUSTAMINE PORTOS

UPTECi teadus- ja tehnoloogiapargi projekt Portos ühendab dünaamilises, uuenduskeskses keskkonnas teadusasutuse äri ja ning aitab edendada *teadmiste ja tehnoloogia levitamist*. Portugali Norte piirkonnas

asuv park on koduks 110 ettevõttele (neist 95 on idufirmad), annab tööd umbes 800 spetsialistile ja on oluliseks eeliseks otseste välisinvesteeringute meelitamisel piirkonda. UPTECis tehtav ulatub filmi- ja telesektorist energiatõhususe ja meretehnoloogiani, olles väärtuslikuks panuseks piirkonna sõltuvuse vähendamisel traditsioonilisest madalatehnoloogilisest tööstusest.

►Lisateavet leiate siit: www.uptec.up.pt

JÄTKUSUUTLIK MAJANDUSKASV RESSURSI TÕHUSUSE TOETAMINE VKEdes ETTEVÕTETE NÕUSTAMINE KULUDE OPTIMEERIMISEKS KESKKONNAKÜSIMUSTES

ENWORKSi ressursitõhususe toetuse projekt Loode-Inglismaal pakub ettevõtetele enda loodud kohalike organisatsioonide võrgustiku kaudu professionaalset keskkonnanõustamist ja tuge. Kohapealse spetsialisti toe, veebipõhiste tööriistade

ja teadmiste/oskuste levitamise kaudu aitab ENWORKS väikeetevõtetal suurendada ressursitõhusust, vähendada äri-

kulusid ja paremini konkureerida, vähendades samas nende haavatavust keskkonnanriskide suhtes (nt ressursihindade kõikumised). Ainuüksi viimases kahes projektis on ENWORKS pakunud intensiivset tuge üle 4 000 VKE-le, mille tulemusel on hinnanguline aastane kulude kokkuhoid 85 miljonit naela. Keskkonnanhoiu osas on praeguseks säästetud 75 800 tonni CO₂ heitmeid, 646 000 m³ vett ja 10 700 tonni materjale.

►Lisateavet leiate siit: www.enworks.com

KAASAV MAJANDUSKASV SOTSIAALNE INNOVATSIOON: LOOMINGULISED LÄHENEMISVIISID ÜHISKONDLIKELE VÄLJAKUTSETELE PIKAAJALISTE TÖÖTUTE KAASAMINE

Projekt „Individaalsed töövõimalused” loodi pikaajalise töötuse vähendamiseks üle 45-aastaste seas Poolas, Warmińsko-Mazurskies. See kohandas Poola kontekstiga loominguilise Soome mudeli, et aidata neil, kellel takistab tööle saamist mõni barjäär (näiteks tervis, vanus või puue), uuesti tööturule siseneda. Lähenemisviis hõlmab iga isiku üldist hindamist ning probleemi-

keskset pikaajalist rehabilitatsiooni, mentorlust, psühholoogilist tuge ja tööandjate juures vahendajaks olemist. Tulemused on väga julgustavad: 32 osalejast leidis 80% töö ja 90% neist olid 15 kuu möödudes endiselt tööl. Poola tööhõiveteenuste kaudu laiendatakse see nüüd ka teistesse piirkondadesse.

►Lisateavet leiate siit: www.erkon.elblag.com.pl

CITYSTAR INTEGREERITUD LÄHENEMISVIISID LINNADE SÄÄSTVAKS ARENGUKS BERLIINI MAHAJÄÄNUD PIIRKONDADE TAASTAMINE

Projekt „Naabruskonna haldamine, Berliin” on strateegia, mille Berliini linnavalitsus käivitas 1999. aastal eesmärgiga taaslustada linna sotsiaalselt mahajäänud piirkondi. Tegeldes probleemidega nagu unarusse jäetud avalikud ja rohelised alad, vilets etniline integreerumine

ja noorte suur töötus, rakendab projekt naabruskonna tegutsejaid ja kaasab neid demokraatlikku otsustusprotsessi. Kohalikest tegutsejatest loodi naabruskonna nõukogud, et julgustada kohalikke võtma vastutust oma naabruskonna paremaks muutmise ja oma saatuse kujundamise eest. Tegevustes toetati ka koole, renoveeriti avalikke kohti ja edendati jagatud naabruskonnakultuuri. Nüüd on tegevus laienenud, hõlmates karjääri toetamist ning sotsiaalset ja

etnilist integratsiooni, seda eriti valdavalt migrantidest koosnevates naabruskondades (mõnel juhul kuni 79%).

►Lisateavet leiate siit: www.quartiersmanagement-berlin.de

TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON EL-I REGIONAALPOLIITIKA PROPAGEERIMINE LÜHIKESTE VIDEOTE GA KUULMISPUUETESSE SUHTUMISE MUUTMINE

Projekt „Töö suunas” Leedus on aidanud kuulmispuudega inimestel tööle saada. See on tegelenud stereotüüpide vastu võitlemise ja traditsioonilise kurtidesse suhtumise muutmise, tõstes samas esile kuulmispuudega inimeste potentsiaali tööturul. Hoiakute muutmiseks tehti sotsiaalne videokampaania lühivideote seeriaga televisiooni ja interneti jaoks. Samuti on selles rakendatud eriväljaõppega värbamisagente, kes töötavad piloot-tööstuses ja aitavad kuulmispuudega inimestel leida sobivaid töö võimalusi, vajadusel ka tööandjatega läbirääkimisi pidades. Projektis aktiivselt osalenud üle 600 inimesest õnnestus üle 400-l edukalt tööle saada.

►Lisateavet leiate siit: www.esparama.lt/regiostars

▶ LINNAARENGU PROJEKTIANDMEBAAS POLIITIKATE ÕPPIMISEKS

Linnadel on aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu saavutamisel ülioluline roll. Need on majanduse edasiviivaks jõuks, ühenduvuse, loominguisuse ja uuenduslikkuse kohaks ning oma ümbritseva piirkonna teenuskeskuseks. Linnadel on siiski ka oma tume külg, kuhu kontsentreeruvad probleemid nagu töötus, müra- ja õhureostus, segregatsioon ja vaesus. Euroopa Komisjon peab linnadega töötama, et ellu kutsuda ühine kujutluspilt homsest Euroopa linnast: arenenud ühiskondliku edenemise kohast, kus on suur sotsiaalne ühtekuuluvus, demokraatia, kultuurilise dialoogi ja mitmekesisuse platvorm, kasvu käimalükkav kese ja koht roheliseks, ökoloogiliseks või keskkondlikuks taasloomiseks.

Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) on pikalt toetanud linnu tegelemisel linnakeskkonnas ette tulevate mitmesuguste väljakutsetega, pannes pearõhu majandusliku heaolu tugevdamisele, võrdsuse soodustamisele, linnakeskkonna paremaks muutmisele ja suur- ning väikelinnade heale juhtimisele. Kuna linnaelu erinevad mõõtmed on omavahel tihedalt läbi põimunud, on linna arenduses võimalik edu saavutada ainult integreeritud lähenemisega, mis tagab sünergia, koordineerimise ja üksteist täiendavad projektid, minimeerides kattuvaid või mõnikord lausa omavahel vastuolus tulemusi. Linnakeskkonna füüsilist uuendamist puudutavad tegevused tuleb siduda meetmetega, mis edendavad muuhulgas haridust, majanduse arendamist, sotsiaalset kaasatust ja keskkonnakaitset. Lisaks nõuab edukas integreeritud lähenemine veel tugeva partnerluse loomist kohalike kodanike, kodanikuühiskonna ja mitmesuguste valitsuse tasandite vahel.

Euroopa Komisjon avaldas hiljuti uurimuse selle kohta, kuidas linnad kasutavad ERFi tuge oma linna muutmiseks paremaks elu- ja töökohaks. Uurimus esitleb 50 ERFi toega projekti kaheksal erineval teemal. Iga linna kohta on ette valmistatud kolme liiki dokumendid: lühikokkuvõtte kõige olulisema teabega, 6-8 lk pikkune juhtumiuuring, milles räägitakse lugu kergesti loetavas stiilis ja pikk analüütiline kirjeldus professionaalsetele lugejatele, mis sisaldab projekti

üksikasjalikke andmeid. Uurimuse eesmärgiks oli välja töötada erinevate linnategevuste ulatuslik andmebaas, et näidata võimalike linnaarengu edendamise tegevuste suurt valikut. Komisjon loodab, et sellest andmebaasist saab teabe- ja inspiratsiooniallikas linnadele, korraldusasutustele ja muudele linna arendamisega seotud asutustele. See tuleb just õigel ajal, kuna just on alanud ettevalmistus 2014-2020 programmiperioodiks, milles Euroopa Komisjon soovib tugevdada integreeritud lähenemist säästvale linnaarendusele, nõudes igalt liikmesriigilt vähemalt 5% ERFi vahendite eraldamist linnaarenduse tarbeks.

Uuring ei ole linnamõõtme hindamine ühtekuuluvuspoliitikas, vaid seisundiaruanne selle kohta, kuidas valitud linnad käsitlesid 2007-2013 ERFi finantseeritud kohalikku linnapolitikat. Nende juhtumite valik ei tähenda tingimata, et need esindaks liikmesriikide või EL-i taseme parimaid näiteid. Nagu iga praktika, on ka need juhtumiuuringud head vaid teatud osades. Neis näidatakse huvitavaid ideid, probleemide lahendamise võimalusi ning koostööliike. Seega võivad need kogemused arendada uut mõtteviisi ja inspireerida institutsionaalset õppimist teistes kontekstides ja olukordades, suunates avalikku poliitikat ausama ja õiglasema sotsiaal-ruumilise arengu poole.

Üks uuringu kõige huvitavamaid tulemusi on integreeritud lähenemiste rakendamise kaudu linna ja territooriumi ühtekuuluvuse saavutamise strateegiate kõikuv geomeetria. Paljudes praktikates on ülekaalus piirkonnal põhinev sekkuimine, seda eriti sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnategurite tõttu mahajäänud piirkondades. Mitme huvirühma koostöö tekitamiseks poliitikate integreerimisel on endiselt põhialuseks materiaalne taasestamine. Neid juhtumeid on üsna vähe, kus kohast lähtuv lähenemine kombineeriti inimestest lähtuvaga, ja veel vähem selliseid, kus töötati välja ERFi ja Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ristfinantseerimine. Sellist lähenemist peaks tulevikus laiemalt kasutama, kuna linna infrastruktuuri investeerimine ilma inimestesse investeerimiseta ei anna kuigi jätkusuutlikke tulemusi.

Muistse vanglakompleksi Le Murate taastamine Firenze ajaloolises keskuses Itaalias.

Päikesetõusu Org (Saulėtekio slėnis) Vilniuses, Leedus, kus asuvad kaks suurt ülikooli, teadusasutused, teadus- ja tehnoloogiapark ning kõrgtehnoloogiaettevõtted.

Robinsbalje õpinaabruskond Bremenis, Saksamaal.

► ARUKAS MAJANDUSKASV

Paljud linnad püüavad end ümber kujundada, pakkudes kultuuri-, tehnoloogia- ning teadus- ja arendusrajatistega materiaalselt tööruumi. Tuleb hoiduda sellest, et kõik linnad püüaks arendada sama klastrit, raisates nii ressursse. Aruka majanduskasvu projektid võivad luua kunstlikke stiimuleid ehitistele, tehnoloogiatele ja tegevustele, mis ei peegelda tegelikku kohapealset kõrgtehnoloogilise ruumi nõudlust. Aruka majanduskasvu projektides tuleb arukalt spetsialiseeruda, ühendades asukohaloogika (piirkonna eristamine konkurentidest) uuendusliku süsteemi loomisega. Seega peavad piirkondlikud aruka spetsialiseerumise strateegiad oleme kooskõlas peamiste kohalike linnakeskuste aruka majanduskasvu strateegiaga.

► JÄTKUSUUTLIK MAJANDUSKASV

Jätkusuutliku majanduskasvu strateegiad kallutavad arenguteed sellise mudeli suunas, mis saavutab vähemate ressursidega suurema kasvu. Linnad tegelevad tavaliselt mahajäetud tööstusalade arendusega või süsinikuvabale energiasüsteemile ülemineku strateegiatega toetamisega. Mahajäetud tööstusalade arendus on väga oluline, et säilitada linnade kompaktsust ja näidata, et maa on piiratud ressurss, mida tuleb taaskasutada. Süsinikdioksiidivaba linn, energiatõhusa ehituse, äri ja elukeskkonna lahenduste valdavaks muutmine nõuab mitte ainult poliitilist tahet, vaid ka vajaduse tekitamist teadlikkuse

suurendamise ja suutlikkuse loomise kaudu. Jätkusuutliku majanduskasvu projektid näitavad ka mitmetasandilise valitsemise tähtsust. Kui tegevused on kompleksed või neid on palju, kipuvad need tekitama keerukaid sidusrühmade vahelise koostöö mustreid ja neist sõltuma.

► KAASAV MAJANDUSKASV

Igasugune kasv peab majandusliku ja sotsiaalse jätkusuutlikkuse saavutamiseks olema kaasav, et jõuda ühiskonna kõigi osadeni. Määrav eeltingimus kaasava majanduskasvu saavutamisel on vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastaste tegevuste käivitamine, et vähendada ebavõrdsust liikmesriikide ja EL-i tasandil. ERF ja ESF peaksid ühiselt tegutsema, et kaasajastada hariduse ja väljaõppe süsteeme, vähendada varast haridustee katkestamist, investeerida kogukonna infrastruktuuri ja hariduse, tervise ning sotsiaalsesse infrastruktuuri. Lõppeesmärk on tugevdada kogukondi ja parandada teenuste kättesaadavust. Kaasava majanduskasvu peamised sihtrühmad on paljudel juhtudel inimesed, keda iseloomustavad raske ligipääsetavus ja erivajadused. Nende elutingimused võivad viia ühiskondlikust elust eraldumiseni. Vähemustesse kuuluvate inimeste (nt migrantid, romad, puuetega inimesed) korral on aktiivses kogukonnaelus osalemise barjäärid veel keerukamad.

▶ARUKAS MAJANDUSKASV VIINIS Inkubaator idufirmadele ja kasvule orienteeritud VKEdele

Arukas ei tähenda suurt! „Mingo” projekt asub Viinis ja selle eelarve on üle 3 miljoni euro, millest pool tuleb ERFist. Projekt näitab, kuidas väike- ja mikroettevõtted võivad Euroopa arukasse majanduskasvu panustada. Projekt aitab noortel ettevõtetel edu saavutada ja toetab väljakujunenud ettevõtetes uuenduslikkuse säilitamist. Projekt pakub integreeritud käivitustuge ettevõtete loojatele, mentorlust olemasolevatele väikeettevõtetele, koostöövõrgustike üritusi ja ettevõtlusuhindu, mitmekeelseid teenuseid etnilistele ettevõtetele ja naabruskonna skeemi, mis aitab turustada kohalikke ostutänavaid ja muuta kohalikud tarbijaturud standardite vastavaks. Muidugi pakub Mingo ka kontoriruumi neile, kes vajavad oma ettevõtetele kodu.

▶LISATEAVET LEIATE SIIT

www.mingo.at

▶ROHELINE MAJANDUSKASV GENTIS Energiatarbe vähendamine linna kodudes ja hoonetes

Gentis on keskkonnaaktivism juba traditsiooniks, nii et pole üllatav, et see tutvustab esimese Belgia linnana oma kohaliku kliimakava. Genti keskkonnateenistus on käivitanud märkimisväärse algatuse energiatarbe vähendamiseks linna kodudes ja hoonetes. Inspireerituna majaomanike ja rentnike kasvavast nõuküsimisest madala energiatarbega renoveerimise kohta loodi programm, mis aitab majavaldajate nõudmised kokku viia ehitussektori kohandatud pakkumisega. Disainispetsialiste, töövõtjaid ja üldiselt kogu ettevõtjaskonda ergutatakse looma tehnilisi, materiaalseid ja mõistliku hinnaga lahendusi, et parandada kodu energiatarbust. Projektil on väga tugev kaasav element, kuna linn suunab need jõupingutused kõige suuremas hädas olevatele majapidamistele, pakkudes juhendamise, abi ja toeksolemise paketti jätkusuutlikumale eluviisile liikumisel.

▶LISATEAVET LEIATE SIIT

www.milieuvadviswinkel.be/

▶KAASAV MAJANDUSKASV TERRASSAS Töö migrantide integreerimise ja kogukonna ühtekuuluvusega ühes linnaosas

Terrassa linna 2. linnaosa kava on suurendanud sotsiaalset kaasatust naabruskonnas, milles oli immigrandide kiire sissevoolu tõttu tekkinud kohaliku korda ohustav kõrge konfliktioht. Piirkonnavalitsuse (Generalitat de Catalunya) naabruskonna seadus oli raamistikuks ja vahendiks naabruskonna taasluustamiseks. Kava, mida toetab piirkondlik linna taasluustamisprogramm, integreeris sotsiaalsed tegevused ja linna uuendamise ühes ja samas ümberkujundusprotsessis, vähendades linnaosa eraldumist ülejäänud linnast ja parandades selle mainet (pinged ja konfliktid). Kava viidi ellu kodanike kõrge osalustasemega ja selles kasutati erinevaid omavalitsusteenuseid ühendavat lähenemist.

▶LISATEAVET LEIATE SIIT

www.terrassa.cat

▶ KAASAV MAJANDUSKASV LINNAD ARENGU INTEGREERITUD LÄHENEMISEGA

Budapesti ebasoodsas seisundis oleva piirkonna rekonstrueerimine, kasutades põhiinvesteeringuna elamuid

Magdolna naabruskonnaprojekt on esimene täielikult integreeritud sotsiaalselt tundlik rekonstrueerimisprojekt Ungaris. See viidi läbi ühes Budapesti kõige mahajäänumas osas, eesmärgiga mitte ainult parandada majutus- ja elutingimusi, vaid tugevdada ka kohalike elanike kogukonnatunnet. Kõva infrastruktuuri investeeringuid täiendasid paljud pehmed projektid, mis võitlesid naabruskonna tõrjutud rühmade tõsiste sotsiaalsete probleemidega. Elamute materiaalse kvaliteedi parandamine käis seega koos elanike aktiivse kaasatuse toetamisega.

Seni on läbitud kaks etappi. Esimene oli aastatel 2005–2008 ja seda rahastasid linnaosavalitsus ja linnavalitsus, teist, 2008–2011 etappi toetas ERF. Need kaks etappi on siiski vaid esimene osa naabruskonna pikemast arengustrateegiast, milleks kulub tõenäoliselt 15 aastat.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT
www.rev8.hu/eng.php

Linnad on näidanud, et suudavad sotsiaalsete uuenduste abil teha suuri muutusi. Samas puudub linnadel pädevus kõigi kohapeal nähtavate probleemide lahendamiseks. Vastutuse detsentraliseerimisest, kodanike suuremast osalusest ja valgustatud poliitikakujundajatest ei pruugi kasvava ebavõrdsuse või töötusega võitlemisel piisata. Piirkondlikud ja riiklikud valitsusasutused peavad liituma aktiivsete tegutsejatena, mis vastutavad poliitika integreerimise eest oma tasandil. Linnad vajavad vertikaalmõõtmises tuge piirkondlikelt ja riiklikelt asutustelt nende vastutusalades. Kui kohalike puuduste probleemid on seotud kõrgemate valitsustasandite poliitilise, majandusliku, sotsiaalse ja keskkondliku dünaamikaga, võivad lõpuni läbi mõeldud lahendused linnade tulevikku efektiivsemalt mõjutada. See näitab linnaarenduse olemasolevate riiklike poliitikate ja programmide suurt tähtsust.

Paljudes projektides tuli välja, kui tähtis on kohalikul tasandil innovatsiooni ja uute ideede rakendamise võimekuse loomine. See oskusteave on tihti tekkinud tänu vahetusprogrammidele nagu URBACT, ühistööle ja täiendõppele. Linnades riikidevaheliste vahetus- ja õppeprogrammide kaudu uute poliitikate kasutuselevõtmine ei toimi nagu tavaline kaubavahetus. Poliitikalahendusi ei saa „kopeerida ja kleepida” ning puuduvad üks-ühele juhised. Selle asemel peab poliitika koostaja mõistma, kuidas lahendada linna integreeritud arendamine. Selleks on vaja kriitilisi ja kontekstuaalseid teadmisi, kuna institutsionaalne raamistik ja valitsusraamistik on igas kohas erinev. Need 50 juhtumit on tähtsaks tööriistaks linnade oskusteabe levitamisel.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

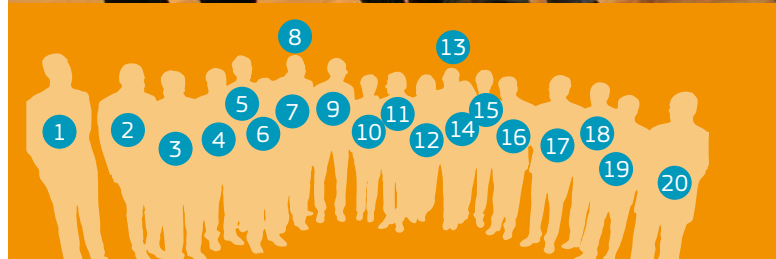
Tulevikulinnad:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/citiesoftomorrow/index_en.cfm (Tulevikulinnade ingliskeelne veebisait)

Vaadake lugusid ja lõpparuannet Inforegio veebisaidilt:

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/brochures/index_en.cfm#1

<http://www.aeidl.eu/en/projects/territorial-development/urban-development.html>

▶ EL- PEALINNADE MOBILISEE- RIMINE

VOLINIK HAHN ERGUTAB
LINNAPÄID EUROOPAT
KRIISIST VÄLJA JUHTIMA

EL-i regionaalpoliitika volinik Johannes Hahn võõrustas 28. veebruaril esimesi vahetuid läbirääkimisi Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu pealinnade vahel, millest võiks saada regulaarne ettevõtmine. Volinik Hahn kutsus 20 osalevat linnapead üles võtma juhirolli taastumisele ja majanduskasvule toetuse andmisel. Ta pooldab pealinnade kesksemat rolli Euroopa majanduslike ja sotsiaalsete jõujaamadena. Samuti soovib ta linnamõõtmise suuremat väljapaistvust ühtekuuluvuspoliitikas ja kõigis EL-i poliitikates.

Kohtumisel osales ka keskkonnavolinik Janez Potočnik. EL-i pealinnade Amsterdam, Ateena, Berliin, Bratislava, Brüssel, Bukarest, Lissabon, Ljubljana, Luxembourg, Madrid, Nikosia, Rooma, Sofia, Stockholm, Tallinn, Valletta, Viini, Vilniuse ja Varssavi, nagu ka Zagreb (arvestades Horvaatia vastuvõtmist EL-i 2013. aasta juulis) linnapead allkirjastasid ühisavalduse linnade rolli ja nende keske rolli kohta jätkusuutliku, aruka ja kaasava majanduskasvu mootoritena. Avaldust toetasid ka mitmed linnapead, kellel polnud võimalik kohtumisel osaleda.

Euroopa Komisjoni ja EL-i pealinnade linnapeade vahelise majanduskasvudialoogi käivitamine.

1. Arturas Zuokas (Vilnius), 2. Klaus Wowereit (Berliin),
3. Michael Häupl (Viin), 4. Zoran Janković (Ljubljana),
5. Eberhard van der Laan (Amsterdam), 6. Alexiei Dingli (Valletta),
7. António Luís dos Santos da Costa (Lissabon),

8. Sten Nordin (Stockholm), 9. Volinik Potočnik,
10. Hanna Gronkiewicz-Waltz (Varssavi), 11. Volinik Hahn,
12. Yordanka Fandakova (Sofia), 13. Sorin Mircea Oprea (Bukarest),
14. Ana Botella (Madrid), 15. Milan Ftáčnik (Bratislava),
16. Milan Bandić (Zagreb), 17. Konstantinos Georkatzis (Nikosia),
18. Xavier Bettel (Luxembourg), 19. Yiorgos Kaminis (Ateena),
20. Edgar Savisaar (Tallinn).

Avalduses märgitakse: „Pealinnad on laborid, kus tuleb leida lahendused EL-i sotsiaalsetele ja majanduslikele probleemidele.” Ja: „Pealinnad on uuenduslikkuse ja aruka majanduskasvu eestvedajaks ja moodustavad tihti haridus- ja teadusvõrgustike keskme.” Lisaks: „Usume, et komisjoni ettepanekud juhtimise, sh EL-i struktuurifondide halduse suuremaks delegerimiseks linnadele, on elulise tähtsusega linnade väljakutsete õigeks mõistmiseks ja tegelikele vajadustele vastavate lahenduste rakendamiseks.”

Enne kohtumist ütles volinik Hahn: „Ilma Euroopa pealinnadeta ei saa Euroopa 2020 majanduskasvu kava ellu viia. Seepärast kutsun linnapäid üles juhtima teed Euroopa kriisist väljatoomisel.”

Volinik Potočnik rõhutas kohtumisel, et aina piiratumas globaalses keskkonnas on loodusressursside tõhus haldamine linnapiirkonnas elulise tähtsusega kõigi kodanike tervisele ja elukvaliteedile. Linnadel on keskne roll komisjonis hiljuti vastu võetud 7. keskkonnategevusprogrammi rakendamisel.

Euroopa Komisjon on praegu arutluses olevas ühtekuuluvuspoliitika reformis teinud mitmeid ettepanekuid linnapiirkondade investeeringute parandamiseks. Need ettepanekud rõhutavad integreeritud lähenemist poliitika loomisele. Komisjon on teinud ettepaneku linnadele suuremate volituste ja võimaluse andmiseks, et proovida uusi lähenemisi uute majanduslike, keskkondlike ja sotsiaalsete väljakutsetega toimetulekul.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

Tulevikulinnade aruanne:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/citiesoftomorrow/citiesoftomorrow_final.pdf

Linnade säästev areng EL-i regionaalpoliitika kaudu:

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/urban/index_et.cfm

Linnade juhtprojektid:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/mayors/2013/projects_en.cfm

▶ RAHALISED VAHENDID

JÄRGMISE PÕLVKONNA PROGRAMMIDES 2014-2020

Praeguses struktuurifondide perioodis 2007-2013 on rahalised vahendid laienenud ja olulisemaks muutunud ning eeldatavalt kasvavad need nii mahult kui oluliselt ka järgmises mitmeaastases finantsraamistikus (MFR) 2014-2020.

Uue MFRi 2014-2020 rakenduskavad peaks olema rohkem tulemusele suunatud ja keskenduma väiksemale arvule temaatilistele eesmärkidele, mis lähtuvad Euroopa 2020 eesmärkidest. See saavutatakse muuhulgas rahaliste vahendite otstarbeka kasutamisega. Ette on valmistatud uuendatud täielik komplekt sätteid ja eeskirju rahaliste vahendite jaoks, seda nii EL-i struktuurivahendite uutes määrustes kui uues finantsmääruses, mis kehtib EL-i üldeelarvele.

Järgnevalt esitatakse korraldusasutuste ülesannete ülevaade järgmise põlvkonna programmide rahaliste vahendite kujundamisel ja rakendamisel.

Eelhindamine ja programmitöö

Rakenduskavade panustamine rahalistesse vahenditesse peab põhinema iga vahendi eelhindamisel. Hindamistes tuleb määrata turuhäirete või väheotstarbekate investeerimislokkordade leidumine, 2014-2020 perioodil vajaliku avaliku sektori investeerimise hinnanguline tase ja ulatus ning vajalike rahaliste vahendite liigid.

Hindamisi võib teha järk-järgult, kuid igal juhul peavad need olema lõpetatud enne, kui korraldusasutused otsustavad rahalistesse vahenditesse midagi maksta.

Eelhindamised tuleb esitada vastava(te) rakenduskava(de) jälgimiskomiteele teadmiseks. Eelhindamiste järeldused ja kokkuvõtted tuleb avaldada kolm kuud pärast nende valmis- saamist, selle eest vastutavad korraldusasutused.

Korraldusasutustel on võimalus programmi lisada eraldi prioriteeditelg EL-i tasandi rahaliste vahendite panustamisele, mida haldab otse või kaudselt Euroopa Komisjon (sellisele prioriteediteljele võib kehtestada kaasrahastamismäär kuni 100%). Samuti on neil võimalik programmi lisada eraldi prioriteeditelg rahalistele vahenditele, mida hallatakse jaotatult riiklikul või piirkondlikul tasandil (kaasrahastamismäär suureneks sellisel juhul 10% võrra).

Kui korraldusasutused kavandavad rahalistele vahenditele eraldi prioriteeditelje määramist, tuleb enne läbida vastava eelhindamise esimene etapp, et saada kõnealuse prioriteeditelje kogusumma asjakohane hinnang.

Rahaliste vahendite rakendamine, juhtimine ja kontrollimine

Rahaliste vahendite rakendamisel on korraldusasutustel kaks peamist võimalust:

- kas panustada EL-i tasandil loodud rahalistesse vahenditesse, mida haldab otse või kaudselt komisjon, nt COSME algatus VKEdele, programm HORIZON 2020 teadustööle ja innovatsioonile, Euroopa Ühendamise Rahastus infrastruktuurile, tagatissüsteem kultuuri- ja loomesektorile jm;
- või panustada riiklikul, piirkondlikul, riikidevahelisel või piiriülel tasandil loodud vahenditesse, mida hallatakse kas otse korraldusasutuses (laenud ja garantiid) või selle vastutusel.

Kui rahalisi vahendeid hallatakse korraldusasutuse vastutusel, peab see või selle nõuetekohaselt volitatud esindaja allkirjastama rahastuslepped valitud finantsvahendajatega. Vahendajaks võib olla olemasolev või uus juriidiline isik, EIP, muud rahvusvahelised finantsasutused või muud sobivad asutused.

Kõigis rahaliste vahendite rakendamise etappides tuleb tagada vastavus asjakohase EL-i ja riikliku seadusandlusega, sh avalike hangete ja riigitoetuste seadustega. Selle eest vastutavad korraldusasutused.

Maksed programmidest rahalistesse vahenditesse – vahemaksed

Maksed rakenduskavadest rahalistesse vahenditesse peavad olema järkjärgulised. Igas komisjonile tehtavas vahemakse taotluses olevad summad ei saa ületada 25% vastavas rahastusleppes rahalisele vahendile määratud kogusummast.

Iga vahemakse taotlus on võimalik ainult juhul, kui teatud protsent varem rahalistesse vahenditesse panustatud summadest on toetusesaajatele makstud või garanteeritud.

Korraldusasutuste aruandlus

Korraldusasutused peavad komisjonile igal aastal aru andma iga rahalise vahendi kasutamise kohta, sh toetusesaajatele pakutud maksed ja garantiid, tekkinud tulu, saavutatud mõjujõud jm. Sellised rahaliste vahendite aruanded tuleb lisada vastava rakenduskava iga-aastastele rakendusaruannetele.

Komisjon peab alates 2016. aastast esitama korraldusasutuste rahaliste vahendite rakendamise aastaaruannete kokkuvõtte.

Rakenduskavade sulgemine ja EL-i struktuurivahendite toega saadud ressursside taaskasutus

Sulgemisel peavad korraldusasutused lõpparuandes esitama rahaliste vahendite abikõlbulikkud kulutused. Abikõlbulikkud kulutused sulgemisel on toetusesaajatele tegelikult makstud või garantiina hoitud summad, intressitoetused ja garantiitasu toetused ning abikõlbulikkud halduskulud või tasud.

Rakenduskavadelt rahaliste vahenditena saadud toetustelt tulnud intressid ja muu tulu, samuti abikõlbulikkusperioodi lõpuni rakenduskavadele tagasi makstud ressursid tuleb uuesti investeerida samasse või muudesse rahalistesse vahenditesse, lähtudes rakenduskava eesmärkidest. Sama

CDFI (KOGUKONNAARENGU RAHANDUSASUTUSTE) LAENUD VKEDELE JA SOTSIAALSETELE ETTEVÕTETELE

YORKSHIRE JA HUMBER, ÜHENDKUNINGRIIK

CDFI kasutab ERFi toetust, et pakkuda 1 000 kuni 50000 naela suuruseid väikelaene (1 180 – 59000 eurot) VKEdele ja sotsiaalsetele ettevõtetele, millel puudub juurdepääs tavalistele rahastusallikatele. Praeguseks on ERFi laene antud 4 miljoni naela (4,7 miljoni euro) jagu 166 ettevõttele ning loodud või kindlustatud 159 töökohta. Üks toetusesaaja on Doncaster Refurnish – sotsiaalne ettevõtte, mis restaureerib annetatud mööblit ja muid kodukaupu kohalikuks edasimüügiks.

reegel kehtib ka tuludele ja rahaliste vahendite kapitali tagasimaksetele kaheksa aasta jooksul abikõlbulikkuse perioodi lõppemisest. Liikmesriigid ja korraldusasutused peavad kasutama kõiki vajalikke meetmeid nende reeglite õige täitmise tagamiseks.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_et.pdf

UUDISED

[LÜHIUUDISED]

ROMADE PILOOTPROJEKT

15. märtsil korraldati regionaalpoliitika peadirektoraadi, ÜRO arenguprogrammi BRC ja Maailmapanga ühistööna konverents „From pilots to outcomes: Evidence-Based Lessons on the Socio-Economic Inclusion of Roma Communities” („Pilotprojektidest tulemusteni: tõenduspõhised õppetunnid roma kogukondade sotsiaalmajanduslikul kaasamisel”), mis toimus samaaegselt Brüsselis, Belgias ja Moldava nad Bodvovus, Slovakkias.

Konverentsil tutvustati Euroopa Parlamendi rahastatud kolmeaastase pilootprojekti tulemusi. Projekt tegeles romade sotsiaalmajandusliku kaasamisega ja keskendus väikelaste haridusele ja hooldamisele, mikrolaenude abil füüsilisest isikust ettevõtjaks saamisele, teavitustööle ja teadlikkuse tõstmisele, andmete kogumisele ja jälgimisele ning hindamisvahenditele viies EL-i riigis ja Makedoonias. Hariduse, tööhõive, elamispingade, tervishoiu, kodanikuühiskonna, migratsiooni ja sugudevahelise võrdõiguslikkuse valdkonna soovitusi arutati peamiste EL-i institutsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esindajatega, teadlaste ja ekspertidega, romade esindajatega ja Moldava nad Bodvou romade kogukonna elanikega. Viimane istung keskendus struktuurifondide rollile riiklike romade integreerimise strateegiate rakendamisel, võttes aluseks struktuurifondide programmiperioodi 2007-2013 kogemused.

► LISATEAVET LEIATE SIIT

EU-UNDP romade pilootprojekt: jälgimise tööriistad ja meetodid ning andmekogumi veebisait:

<http://www.akvo.org/rsr/project/638/>

EU romade kaasamise pilootprojekti veebisait:

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/roma/events_en.cfm

FOTOVÕISTLUS „EUROOPA MINU PIIRKONNAS” 2013

Väga edukaks osutunud 2012. aasta avaüritusele järgneb sel suvel 2013. aasta fotovõistlus „Euroopa minu piirkonnas”. Nagu eelmiselgi korral, käib võistlus Euroopa Komisjoni Facebooki lehe kaudu ja võistlustöid saab esitada juuni algusest augusti keskpaigani. Võitjatele antakse auhinnad üle oktoobris üritusel OPEN DAYS 2013.

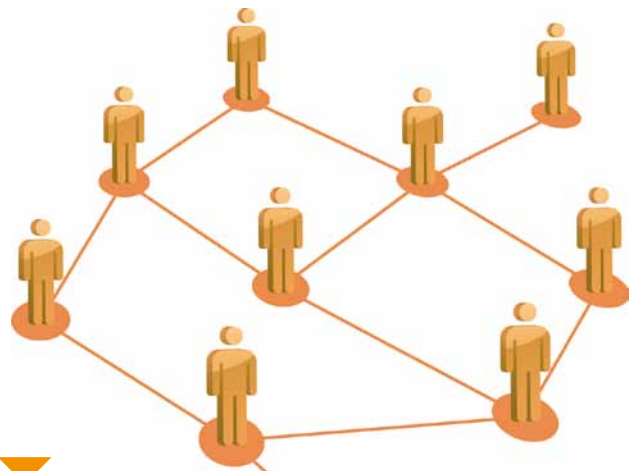

▶ OPEN DAYS 2013

OPEN DAYS 2013 toimub Brüsselis 7.-11. oktoobril motoga „Euroopa piirkonnad ja linnad startimas aastasse 2020”. Tulekul on umbes 90-100 töötuba ja näitus „100 Urban solutions” („100 Urbani lahendust”).

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/index.cfm

▼ KONVERENTS INIO-INFORM 2012

Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi, INFORMI ja Euroopa Sotsiaalfondi (INIO) kommunikatsiooniametnike võrgustikud pidasid 2012. aasta detsembris (3.-4.) oma esimese ühise konverentsi Pariisis, La Plaine Saint Denis's.

Kohtumisel osales üle kaheksaja kommunikatsiooniametniku kogu Euroopast, et arutleda fondidevahelise lähema koostöö ulatuse ja ühiste kommunikatsioonitegevuste üle ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas. Kahepäevane konverents näitas, et osalejad leidsid üsna üksmeelselt, kuidas fondide kommunikatsioonitegevuste koordineerimine oleks lisaväärtus ja võimalusel tuleks teha ühiseid teavituskampaaniaid.

2013. aasta detsembris toimub suur kommunikatsioonikonverents „Telling the story 2.0” („Loo jutustamine 2.0”), mis rõhutab EL-i ühtekuuluvuspoliitika saavutuste kommunikeerimise tähtsust ja toob esile häid kommunikatsiooninäiteid.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

Täielik teave ja esitlused on saadaval aadressil
http://ec.europa.eu/regional_policy/informing/events/201212/index_en.cfm

QREN QUADRO DE REFERENCIA ESTRATEGICO NACIONAL PERIODO 2007-2013

O QREN DOCUMENTOS PROJETOS PROGRAMAS OPERACIONAIS 2014-2020

Escolhas QREN Voltar à lista de escolhas

Geografia QREN

REDE DE TRANSPORTES COLECTIVOS SUSTENTÁVEIS DE SERPA

Programa finalizador:
Alertaço
Eixo: Corredor Local e Urbana
Domínio de Intervenção:
Mobilidade Territorial
Região de Intervenção:
Alertaço
Fundos:
FEDEB

Beneficiário:
Município de Serpa

Data de Aprovação: 02/12/2009
Data do Contrato: 26/04/2010

Custo Total:
€480.200,00
Custo Total Elegível:
€436.200,00

AVISOS CANDIDATURAS:
17 Candidaturas abertas
Base de Dados com informações atualizadas em

O QREN EM NÚMEROS
Projetos aprovados
0 4 7 9 9 6

NOTÍCIAS:
2013-03-13 Rumores sobre candidatura

▼ PORTUGALI JA ITAALIA VEEBISAIDID ESILETÕSTETUD ELI RAHASTATUD PROJEKTID

Käivitatud on uus Portugali portaal, kust leiab valiku suurematest projektidest, mida on osaliselt rahastatud Euroopa Sotsiaalfondist, Euroopa Regionaalarengu Fondist, Ühtekuuluvusfondist ja Euroopa territoriaalse koostöö vahenditest perioodil 2007-2013.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

Projekte saab vaadata piirkonna või programmi järgi:
<http://www.qren.pt/np4/projetos>
Olemas on ka sarnane sait, mis kirjeldab fondide kasutamist Itaalias:
<http://www.opencoesione.gov.it/>

▶ OMA SÕNADEGA

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA RIIKLIKUD JA REGIONAALSED PERSPEKTIIVID

Panorama
tervitab teie
panust!

In Your Own Words (Oma sõnadega) on *Panorama* sektsioon, kus ühtekuuluvuspoliitika põhitähtsusi riiklikul ja regionaalsel tasandil kutsutakse oma häält kuuldavaks tegema ja andma tagasisidet Euroopa poliitika toimimise kohta kohalikul tasandil, kas siis keskendudes praegustele saavutustele ja edusammudele või vaadeldes ettevalmistusi järgmiseks programmiperioodiks.

Kuna 27 Euroopa Liidu liikmesriigis on üle 270 regiooni ja igaühel neist on oma kindel majandus- ja kultuurialalugu ning vajadused, on tähtis, et iga tasandi poliitikalojad, haldurid ja ametnikud oleksid teadlikud ühtekuuluvuspoliitika tõelisest mõjust rohujuure tasandil.

Selles väljaandes esitleb *Panorama* vaateid neljalt liikmesriigilt ja piirkonnalt, mis teevad plaane järgmise, 2014-2020 programmiperioodi struktuurifondide rakendamiseks. Austria esitleb riiklikul tasemel partnerlust tulevase programmi rakendamisel, samas kui Inglismaa tutvustab oma plaane kohaliku partnerluse pakkumisel. Midi-Pyrénées on eesmärgiks seadnud aruka spetsialiseerumise ja Toscana tõstab esile oma konkreetsete teemade seeria.

Panorama võtab hea meelega vastu teie kaastöid, mida me võime kasutada järgmistest numbrites:
▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ PRANTSUSMAA

▶ MIDI-PYRÉNÉES – ARUKAS SPETSIALISEERUMINE ALGAB POLIITILISTEST PRIORITEETIDEST

Midi-Pyrénées on piirkond, mis on uuenduste esirinnas ja eraldab 4,2% SKPst teadus- ja arendustööle, niisiis pole ime, et uuenduslikkus ja konkurentsivõimelisus on seal seatud majandusarengu poliitika keskmesse. Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärgid suunavad perioodi 2014-2020 programme proaktiivselt, kindlustades, et nende väljakutsetega tegelemine on tugevalt läbivaks prioriteediks.

Midi-Pyrénées'l on juba 2009. aastast piirkondlik uuenduspoliitika (RIS). Seda strateegiat koordineerivad ühiselt piirkond ja valitsus ning see tagab piirkonna sidusrühmade poolt selgelt tunnustatud juhtimissüsteemi. Tänu sellele on kogu

piirkonnas kasvanud teadmuspõhine innovatsioonimajandus. Perioodil 2007-2011 investeeriti sellesse eesmärki stiimulite näol 640000000 euro ulatuses avalikke vahendeid.

Just jõuti uue integratsiooni verstaapostini, nimelt valmis piirkonna aruka spetsialiseerumise ettepanek. See keskendub otse tugevustele ja arenguvõimalustele, mis määratleti osana piirkonna analüüsist ja RISi vahearuandest 2012. aasta sügisel, kaasates laialdast avalikku arutelu. See keskendub arukatele tööstussüsteemidele, ümbruskonna kvaliteedi ja tootmismeetodite parandamisele, energia jätkusuutlikkusele, uudsetele materjalidele, vähile, sõltuvustele, rakutehnoloogiale ja taastusravile.

Mikro- ja nanotehnoloogia platvorm Toulouse'is, LAAS-CNRS Paul Sabatieri ülikoolis.

Samuti on teemaks strateegilised projektid, ettevõtete toetamine ja avalik ühistegevus piirkonna uuenduspotentsiaali tugevdamiseks ning teadmuspõhise majanduse edendamiseks globaliseerumise kontekstis. Midi-Pyrénées hindab pidevalt ka teiste piirkondade kogemusi.

Sellise võrdlusuuringu osana on Midi-Pyrénées pöördunud oma partnerite poole Vahemere-Püreeneede euroregioonis, mille eesistujaks parajasti ollakse, et pakkuda välja euroregiooni uuendusstrateegia rakendamine. See oleks murranguline Euroopa

algatus, mis keskendub piirkonna integreeritud arengu protsessile ja hõlmab koostööd Balearide, Kataloonia, Languedoc-Roussilloni ja Midi-Pyrénées' vahel kolmes prioriteetses sektoris (vesi, e-tervishoid ja toidu- ning põllumajandustööstus).

Euroopa küsimuste ja detsentraliseeritud koostöö osakond

Région Midi-Pyrénées

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT
www.midipyrenees.fr

▶ AUSTRIA

▶ PARTNERLUSE LÄHENEMISVIISI RAKENDAMINE

ETTEVALMISTUSED AUSTRIAS PERIOODIKS 2012-2020

2014-2020 perioodi ettevalmistused Austrias on täies hoos, tegeldakse rakenduskavade ja partnerluslepetega, mis on mõlemad EL-i ja riikliku tasandi koostoime strateegilised elemendid.

Partnerluslepet Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESI fondid) kasutamiseks 2014-2020 Austrias, koostatakse Austria ruumilise planeerimise konverentsi raamistikus (ÖROK) koondnimetusega SRAT.AT 2020. See toimib ühisplatvormina föderaal- ja riigivalitsuste, linna ja kohalike omavalitsuste ning majandus- ja sotsiaalpartnerite jaoks. Selleks

STRAT.AT.2020 protsess püüdleb laialdase partnerluse poole.

käivitati eraldi protsess, mis loodi kõigi seotud sidusrühmade ja huvirühmade osaluse tagamiseks. Lõppdokument sisaldab täiendavaid (katusprotsessid) ja integreeritud protsesse (fondipõhine programmeerimine/alamprotsessid).

STRAT.AT 2020 protsess püüdleb laialdase partnerluse poole ja on struktureeritud nõnda, et strateegilised partnerid arendavad (ja toetavad) seda ühiselt. Ametlik käivitamine toimus esimese avaliku STRAT.AT 2020 foorumi näol, mis korraldati 2012. aasta aprillis ja kus osales üle 250 sidusrühma. Foorumid on avatud kõigile, keda huvitab ühtekuuluvuspoliitika ja maapiirkondade arendamise poliitika (programmi rakendamise partnerid, majanduslikud ja sotsiaalsed partnerid, linna- ja kohalikud omavalitsused, vahendavad teenusepakkujad, MTÜd, eksperdid/teadlased jt). Teine foorum pühendati ESI fondide 11 temaatilisele eesmärgile. Protsessi ajaks on kavandatud veel kaks foorumit.

Kõigi sidusrühmade laialdane, toimiv ja läbipaistev osalus on Austrias määravaks eelduseks. Fookusrühmade kasutamine aitab keskenduda kõige spetsiifilisematele probleemidele vastavate ESI fondide vahelises ühenduses. 2012. aasta novembrist 2013. aasta veebruarini kutsuti kokku 15 fookusrühma teemadel nagu areng, linnamõõtmed, sotsiaalteenused, bioloogiline mitmekesisus/selle säilitamine ja koostöö / ETK (Euroopa territoriaalne koostöö). Nende tulemusi on arvesse võetud STRAT.AT 2020 loomisel, samuti on need kasulikuks sisendiks vastavates programmi loome protsessides. Tõstatatud küsimuste hulgas oli lähenemine horisontaaltasandi eesmärkidele, samuti tehti avaldusi Euroopa territoriaalse koostöö olulisuse teemal (kõigi fookusrühmade täielik nimekiri koos tulemuste dokumentatsiooniga on saadaval aadressil www.stratat2020.at, mis on STRAT.AT 2020 ametlik saksakeelne veebisait).

Sisu osas on keskse tähtsusega side üksikute programmeerimisprotsessidega ja ülalt-alla kaalutluste ühendamine alt-üles kogumitega. Lisaks ESI fondide vahelisele koordineerimisele tuleb välja tuua ESI (kaasfinantseering) poliitikate integreerimine riikliku ja piirkondliku tasandi erinevate poliitikavaldkondadega. Neid vaadatakse alati põhjalikuma strateegia või rahastusspektri kontekstis. See kehtib Austrias, eriti seoses struktuurifondidega, kus proportsionaalsuse põhimõte on piiratud programmimahtude tõttu piirkondades nende meetmete tõhusaima rakendamise eeltingimuseks.

Partnerluslepe projekt pannakse avalikuks tutvumiseks veebi eeldatavasti 2013. aasta juunis/juulis. See protseduur on teine avalik tutvustamine, esimene toimus 2012. aasta suvel. STRAT.AT 2020 esitamine on endiselt kavandatud 2013. aastasse, võimalusel koos kõigi rakenduskavadega.

Kogu protsessi saab jälgida aadressil www.stratat2020.at (STRAT.AT 2020 ametlik saksakeelne veebisait) või www.oerok.gv.at (ÖROKi ametlik saksakeelne veebisait).

Dr. Diane C. Tiefenbacher
Austria ruumilise planeerimise
konverentsi talitus (ÖROK) /
EL-i struktuurifondide ja
STRAT.AT 2020 koordineerimine

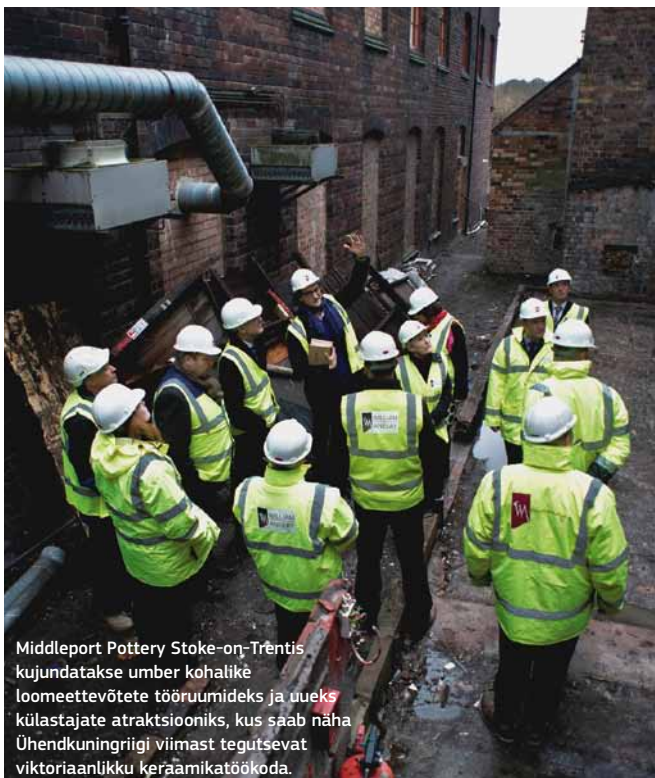
► LISATEAVET LEIATE SIIT
www.oerok.gv.at

ÜHENDKUNINGRIIK

▶ KOHALIK PARTNERLUS KUI RAHASTUSE PAKKUMISE ALUS INGLISMAAL

2014-2020 perioodil muutub märkimisväärselt ERFi rahastus Inglismaal. Piirkondlike ERFi piirangute, programmide ja piiritlemisstruktuuride asemel, mis on pärssinud täiendavaid investeeringuid eraldi ühise strateegiliste raamistiku fondidest (ÜSR), tuleb uus paindlik riiklik programm: ÜSR Inglismaa kasvuprogramm. Millest sellised muudatused ja milliseid tagajärgi see toob ühtekuuluvuspoliitikale ja tegutsemisele?

Inglismaa halduspilt on viimase kahe aastaga oluliselt muutunud. Seda on juhtinud äratundmine, et kui majanduskasv ja töökohtade loomine peab lähtuma kohaliku majanduse tege-likust toimimisest meie suur- ja väikelinnades ning külates, siis ka institutsionaalne juhtimine peab järgima sama põhimõtet. Niisiis on piirkondlike piirangute ja asutuste asemel loodud 39 äritegevusest lähtuvat kohaliku ettevõtluse partnerlusstruktuuri (KEP), mille aluseks on kohapeal tuvastatud majandusgeograafia. Nende partnerlusstruktuuride eesmärgiks on kokku tuua ettevõtluse ja kodanikulikumise liidrid, et suunata säästvat majanduskasvu ja erasektori tööhõive kasvu. Need 39 KEPi on 2014-2020 Inglismaal ühise strateegilise raamistiku fondide rakendamisel alusüksusteks.

Middleport Pottery Stoke-on-Trentis kujundatakse ümber kohalike loomeettevõtete tööruumideks ja uueks külastajate atraktsiooniks, kus saab näha Ühendkuningriigi viimast tegutsevat viktoriaanlikku keraamikatöökoda.

Tänu ERFi toele sai Xeros Ltd, Leedsi ülikooli irdfirma, luua polümeerhelmeid kasutava pesuprotsessi. Firma annab nüüd Sheffieldis tööd kahekümnele teadlasele, insenerile ja tugitöötajale.

Lisaks kavandame riiklikku EL-i majanduskasvu programmi, mille raames jagatakse Inglismaa 39 KEPi vahel kohalike partnerite koostatud strateegiate alusel 100% ERFi, ESFi ja osa EAFRDi vahenditest. Keskvalitsuse sujuv haldus võimaldab KEPidel ja kohalikel partneritel saada maksimaalset kasu 2014-2020 perioodiga kättesaadavaks tehtud uutest paindlikest võimalustest, mis koondavad ERFi, ESFi ja EARFD ühtseks investeerimispaketiks vastavalt piirkonna fondieraldustele. ÜSRi investeeringud integreeritakse riiklike ja kohalike poliitika- ja algatustega, tagamaks majandustulemuste, avalike/erasektori huvide ja finantseerimise võimalikult tõhusa mõju.

ÜSRi terviklik rakendamine on võtmeks, mis ühendab Euroopa 2020 ja riikliku reformikava sihid kohalikus kontekstis. See koos mis tahes geograafilise ulatusega temaatiliste/sektori-kesksete projektidega töötab Inglismaal saada 2014-2020 ambitsioonikaks ja uuenduslikuks ÜSRi mudeliks.

David Morrall

ERFi 2014-2020 poliitikaüksuse juht
Kogukondade ja kohalike omavalitsuste osakond

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

www.gov.uk/browse/business/funding-debt/european-regional-development-funding

▶ITAALIA

▶TOSCANA LÄHENEMISVIIS 2014-2020 PROGRAMMITÖÖ PERIOODILE

EL-i rahandusplaneerimise uus etapp tuleb meie ajaloos määrava tähtsusega perioodil. Itaalia riiklike vahendite olukord on selline, et järgmistel aastatel mängib EL-i rahastamine investeerimises ja sellega konkurentsivõime parandamises määrava tähtsusega rolli.

Euroopa 2020. aasta strateegia näitab selgelt, kuidas edasi liikuda. Toscana korral tähendab see keskendumist intelligentssele majanduskasvule, mis saavutatakse investeringutega haridusse, teadusse ja uuenduslikkusse; jätkusuutlikule majanduskasvule, mis tegeleb keskkonna-, maakasutuse ja energeetika küsimustega, ja kaasavale majanduskasvule, võttes käsile töökohtade loomise ja vaesuse vähendamise.

Niisiis ei piisa enam EL-i ressursside kiirest ja mugavast kulumisest. Toscanal läheb paremini kui suuremal osal riigi teisestest piirkondadest. Selle infrastruktuuriprobleemid ja laialdase majanduskasvuga seotud küsimused on siiski ilmselged. Meil tuleb valida prioriteetsed meetmed, millel oleks märgatav mõju, võttes vastutuse EL-i vahendite suunamisel teostatavate tulemuste saavutamisse, mida saab mõõta ja hinnata.

Selleks kavatseb Toscana oma 2014-2020 perioodi ühtekuuluvuspoliitika suunata kolmele läbivale teemale:

- **noored** integreeritud projekti *Giovanisì* (Noored – jah!) kaudu, mis pakub noortele mitmesuguseid piirkondlikest, riiklikest ja EL-i ressurssidest rahastatud võimalusi, muuhulgas näiteks tuge väljaõppel, ettevõtete käivitamisel ja abi esmakordsetele ostjatele;
- **linnavõrgustikud** (konkurentsivõime, sotsiaalse uuenduslikkuse ja eksperimenteerimise soodustamiseks);
- **sisepiirkonnad** (turismi, põllumajanduse ja metsanduse tegevused ning roheline majandus).

Nende põhivaldkondade rakendamisel keskendub Toscana järgmistele prioriteetidele:

- investeerimine uurimistöös ja tehnoloogia levikusse, et parandada tootmistööstuse seisundit;
- tagamine, et kogu Toscanal oleks juurdepääs lairiba-võrgule ja võrgupõhise suhtluse soodustamine avalike asutustega;
- krediidi kättesaadavuse soodustamine, sh mikrorahastus;
- konkurentsivõime parandamine põllumajandus- ja toiduainetööstuse tarneahelas, et julgustada järgmist põlvkonda tegutsema ning soodustada keskkonnasäästlikkust;

Toscana piirkonna president Enrico Rossi noorte toetusprojekti *Giovanisì* plakatiga.

- säästva energiakasutuse saavutamine, arendades spetsiifilisi tehnoloogiasektoreid;
- allakäinud piirkondade taastamine, vältimaks hüdrogeoloogilist ebastabiilsust, kohanemaks kliimamuutusega ja kaitsmaks pärandmaastikke ning bioloogilist mitmekesisust;
- suurema ja kättesaadavama mobiilsuse pakkumine;
- kvalifitseeritud töötajate nõudluse ja suurema tootlikkuse julgustamine VKEde seas;
- sotsiaalse kaasatuse meetmete toetamine;
- kooli poolelijätmise vähendamine;
- investeerimine Toscana kultuuritraditsioonide taastamise platvormi.

Tagamaks, et järgmine programmitöö periood 2014-2020 algaks võimalikult hästi, on Toscana piirkond üle vaadanud ka oma sisemised töökorraldused ja loonud nn kontrolliruumi (ehk koordinatsiooni- ja pilootrühma), mis toob kokku kõik struktuurifondide korraldusasutused ühtse lähenemise tagamiseks nii programmegevustes kui prioriteetide määratlemises väljatöötamise ja rakendamise etapis.

Enrico Rossi
Toscana piirkonna president

▶LISATEAVET LEIATE SIIT
www.regione.toscana.it

▶MALTA

▶UUS PRAAMITERMINAL

PARANDAB SAARTEVAHELIST
TRANSPORTI JA TURISMI

Kogumaksumus:
10868000 EUR
EL-i toetus:
8800000 EUR

Malta Ćirkewwa sadamasse ehitati EL-i ũhtekuuluvusfondide toel kaasaegne praamiterminal. Uus terminal asub saare pŕhjatipus ja parandab edasi-tagasi liikujate (eriti Gozo saarte elanikud), turismi ja kaubaveo teenindamist ning toetab majandust.

Ćirkewwa praamiterminal on osa Malta ũleeuroopalisest transpordivŕrgustikust. Projekti pŕhieesmŕrk on vŕhendada Ćirkewwa terminali ũlekoormatust ja parandada Malta saarte transpordivŕrgustikku. Ćirkewwa praamiterminalist kŕivad Gozo Mĝarri sadamasse regulaarsed Ro-PAX praamid, mida kasutab aastas umbes kaks miljonit sŕidukit ja neli miljonit reisijat. Suvel tehakse Ćirkewwa sadamast ka paadireise Comino saarele ja organiseeritud sukeldumisekursioone.

Uues praamiterminalis uuendatakse olemasolevad kaid ja pŕhjakaille lisatakse kolmas kai, lisaks hooned, teetŕd ja muud ũldised tŕiustused. Uute hoonete hulgas on reisijatele mŕeldud ehitis koos tŕstetud jalakŕiguteedega ja paindlike ũhendussildadega, mis kinnitatakse laevadele. Veel ehitatakse sŕidukite rivistamise alad, parklad ja bussi- ning ũhistransporditerminalid. Ummikute vŕhendamiseks on juurdepŕssu parandatud ũmbersŕitute ja juurdepŕssuteedega, mis on ũhendatud teede pŕhivŕrgustikuga.

Liikluse sujuvamaks muutmine

Uus infrastruktuur tagab suurema tŕhususe ja kaitse muutlike ilmastikuolude eest. See pakub paremat ohutust ja mugavust ning Ćirkewwat lŕbivate reisijate ja kaubaveo paremat teenindamist. Hŕlbustades reisijate ja sŕidukite liiklemist, peaks terminal tŕnu paremale suutlikkusele vŕhendama reisile kuluvat aega ja suurendama lŕbivat liiklust.

Majanduslikud hŕved

Uue terminali ehitusse on investeeritud umbes 12 miljonit eurot, parandades reisikogemust ja juurdepŕssust ning vŕhendades Gozo isoleeritust. Eeldatavasti lihtsustab arendus turistide Gozole viimist, mis on saare majandusele vŕga oluline. Samuti aitab see avada piirkonna ŕripotentsiaali ja tŕsta nii Gozo elanike kui kŕlastajate elukvaliteeti.

Energiatŕhusus

Uues terminalihoones on ũks Malta suurimaid pŕikeseenergiasŕsteeme. Lisaks paigaldatakse sadama lŕunakŕljele tuuleturbiin. Nende ja muude energiasŕstumeetmetega hakkab terminal oma tŕs kasutama mŕrkimisvŕarsel hulgal rohelist energiat, vŕhendades sellega sŕsiniku jalajŕlge. „Need vŕimalused on loodud kŕigile juurdepŕssu parandamiseks ja Malta ning Gozo vahel positiivse reisielamuse pakkuamiseks,“ kommenteeris Christopher Farrugia Transport Maltast. „Tŕiustatud, tŕhusamast, ohutumast ja mugavamast saartevahelise transpordivŕrgustiku teenusest saab majanduslikku kasu terve kogukond.“

▶LISATEAVET LEIATE SIIT

<https://investinyourfuture.gov.mt/project/public-infrastructure/cirkewwa-ferry-terminal-33947651>

▶ TALLINN, EESTI

▶ IDUFIRMA EDU PÄIKESEENERGIAS

Kogumaksumus:
2 143 000 EUR
EL-i toetus:
1 500 000 EUR

Painduv CZTS fotoelektriline kile ehituselementidesse integreerimiseks.

Austria-Eesti idufirma Crystalsol Ltd on regionaalpoliitika toel Eestis välja töötanud läbimurdelise päikesepaneelitehnoloogia, olles maailmas esimene ettevõtte, mis kasutas selleks populaarseid odavmaterjale.

2008. aastal Tallinna Tehnikaülikooli irdfirmamana loodud Crystalsol sai toetust Eesti majanduskeskkonna arendamise rakenduskava kaudu ERFist ja EASist, mis edendab Eestis ettevõtlust.

Kuluefektiivse päikesepaneeli arendusprojekt aitas edasi arendada täiesti uut tüüpi painduvat päikeseplatari moodulit, mis kasutab pooljuhtmaterjali, nii et päikesepaneeli tootmises pole enam vaja kasutada kalleid väärismetalle. Samuti maksab uus tehnoloogia tööstuse keskmise hinnatasega võrreldes 30-50% vähem.

Tehnoloogia võimaldab päikesepaneeli juba ehitusfaasis integreerida erinevatesse struktuurilementidesse, näiteks klaasist fassaadi või katusematerjali. See omakorda vähendab taastuvenergia kulukust ja parandab ehituse energiatasakaalu. Eesmärgiks on muuta energiat tarbivad ehitised hoopis energia tootjateks.

Ettevõtte on EL-i rahastamise ja Austriast, Norrast ning Soomest tulnud kapitali toel loonud 24 uut töökohta ja sõlminud lepingud mitmete ülikoolide ja asutustega nii Euroopas kui kaugemal, nt Singapuris. Kuigi edasise 8 miljoni euro

suuruse investeeringuga toetatav tehnoloogia on endiselt arenduses, on juba sõlmitud leping selle müümiseks EDP-le, Portugali energiaettevõtete grupile.

Crystalsol on loomisest saadik teinud märkimisväärseid edusamme, 2012. aasta kasum ulatus pea 1 miljoni euroni, tulles teadus- ja arendusteenuste ning peamise patenteeritud leiu-tise, pooljuhtpulbri müügist. Ettevõtte saab ka tulevase ERFi toetuse, et suurendada pooljuhtmaterjali tõhusust.

Päikesepaneelide turg kasvab kiiresti, kuna päikeseenergiast on saamas elektri tootmisel üks parimate väljavaadetega tehnoloogiaid, kuna see vähendab süsinikdioksiidihedid ja suurendab energiatootmise säästvust. Seda näitab tööstus-haru globaalne käive (2012. aastal 23 miljardit eurot) ning viimase kahe aasta jooksul 41% võrra suurenenud aastane tootmisvõimsus.

Maailmatasemel läbimurdelise uue päikesetehnoloogiaga on Crystalsol teel oma eesmärgi saavutamisele: integreeritud päikesepaneelide turuliidriks saamine.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT
www.crystalsol.com/

RIIA, LÄTI

NANOTEHNOLOOGIA KASUTAMINE

KEERUKATES TÖÖSTUSLIKES PINDKATTEPROTSESSIDES

Läti esimene nanotehnoloogiat kasutav tööstuslik pindkattekeskus avas ukse 2012. aasta suvel. EL-i vahenditest toetatud arendustöös loodud patenteeritud protsess pakub kulusäästlikumat kõrgfunktsionaalset pindkattesüsteemi, mida saab kasutada auto-, lennuki- ja mikrokiibitööstuses.

Läti ettevõtte Naco Technologies on välja töötanud tiptasemel nanokatteprotsessi, mis pakub paremat kiirust, paindlikkust ja kulutõhusust, lisades spetsiaalse katte erinevates täppistehnoloogia valdkondades kasutatavatele täppistoodetele. Paljudel juhtudel vajavad need kõrgfunktsionaalset pindkatet teatud füüsikaliste omaduste lisamiseks, nt kaitse, kestvus, keemiline vastupidavus ja jõudlus.

Patenteeritud tehnoloogia

Riias asuv VKE on välja töötanud tiptasemel pindkattetehnoloogia, mis põhineb vaakumkambris toimival kiire ioonplasma magnetroni pihustamisel (HIPMS). Selle patenteeritud nanokatteprotsessiga saab vajadust mööda luua mitmekihilisi ja mitmekomponendilisi pindkatteid, mis võivad olla koguni 0,01 kuni 150 mikroni paksused ja oluliselt suurendada kaetud osade kasutusiga ja funktsionaalsust.

Eelised

Uue tehnoloogiaga saab tooteid katta 10 korda kiiremini kui olemasolevate kattetehnoloogiatega. Seadmestik on erakordselt energiasäästlik ja asendab senised keskkonda kahjustavad keemilised kattemetodid. Kõrge katte kvaliteedi, kiire tootmise ja keskkonnasõbralikkusega pakub protsess suurt paindlikkust süsteemi kohandamisel. Sama pindkattemasin võib erinevatele tööstusharudele pakkuda ohtralt erinevaid tehnilisi lahendusi.

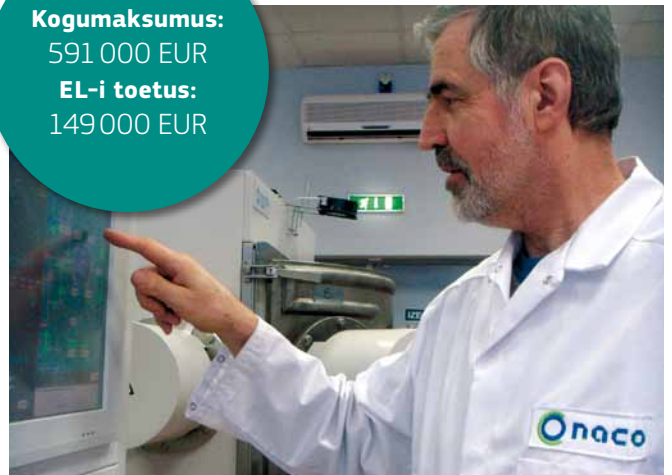
Viimase kolme aasta jooksul on selle tehnoloogiaga kaetud 140 eri tüüpi komponenti ja koostu ning neid testitud vastavalt ISO standarditele.

EL-i rahastamine

Ettevõtte Naco Technologies edukas käivitamine sai võimalikuks tänu riigi esimesele spetsialiseerunud tehnoloogiaalgatuste ja idufirmade investorile, *Imprimatur Capitalile*.

See varajases järgus ettevõtete fond loodi JEREMIE algatuse raames, mis võimaldab EL-i liikmesriikidel ja piirkondadel panna struktuurifondide ja riiklike ressursside raha tõukefondidesse, mis saavad soodustada uuenduslike, kiire kasvuga tehnoloogia-idufirmade arengut. Ettevõtte sai täiendavat omakapitali uute seadmete ostmiseks ja paigaldamiseks Läti fondidest Imprimatur Capital Technology Venture ja ZGI Capital, millele lisandus toetus EL-i struktuurifondidest.

Kogumaksumus:
591 000 EUR
EL-i toetus:
149 000 EUR

„Meie tehnoloogia on tänu oma suurele tootlikkusele, kvaliteedile ja paindlikkusele nanokattetehnoloogiate hulgas juhtiv meetod,” kommenteeris Alexander Parfinovics, ettevõtte Naco Technologies tegevjuht ja kaasasutaja. *„Meie innovatiivse ettevõtte pikaajaline eesmärk on luua Lätisse nanotehnoloogia tippkeskus ja olla edukas kiiresti kasvav rahvusvaheline ettevõtte, mis keskendub tootmis-, auto- ja lennukitööstustele.”*

► LISATEAVET LEIATE SIIT
www.nacotechnologies.com/

Kogumaksumus:
10 500 000 EUR
EL-i toetus:
2 500 000 EUR

▶ LANGUEDOC-ROUSSILLON, FRANCE

▶ REALIS

MAJANDUSKASVU JA TÖÖKOHTADE
LOOMISE TÖÖRIISTADE VÄLJATÖÖTAMINE
SOTSIAALSES ETTEVÕTLUSES

Edela-Prantsusmaal Languedoc-Roussilloni piirkonnas nähakse Euroopa taseme majandusliku arengu võtme-punktina sotsiaalset uuenduslikkust. 2013. aasta oktoobris avatakse EL-i rahastatud REALISE ettevõt-lusinkubaator, et soodustada ja toetada sotsiaalsete ettevõtete kasvu ning edendada kohalikku tööhõivet ja jõukust.

Languedoc-Roussilloni sotsiaalses ettevõtluses töötab juba üle 14% kohalikust elanikkonnast⁽¹⁾. Seda nähakse piirkonna aruka spetsialiseerumisena ja seega pikaajalise majandusarengu olulise tegurina.

Piirkond on alates 2005. aastast sotsiaalset ettevõtlust aktiivselt laiendanud, töötades kohalike tegutsejate ja võrgustikega, et luua vajalikke tööriistu ja toetavat infrastruktuuri. Need omavahel seotud projektid on koondatud katusstruktuuri REALIS (*Réseau Actif pour l'Innovation Sociale /Sotsiaalse uuenduslikkuse aktiivne võrgustik*) alla, mis nüüdseks on muutunud lähedaseks partnerlussüsteemiks ja struktureeritud võrgustikuks üksteist toetavatele organisatsioonidele, mis tegelevad sotsiaalset ühtekuuluvust ja jõukust soodustavate töökohaloomise projektidega.

Uute ja uuenduslike projektide toetamiseks on loodud *Alter'Incub* ning sotsiaalsete ettevõtjate oskuste arendamisega tegeleb *École de l'Entrepreneuriat*. Ettevõtete arendamist

toetab võrgustik *Coventis*, eduprojektide kopeerimist edendab REPLIC. Samuti on loodud nn kasvulava (la Pépinière ESS), et aidata sotsiaalse ettevõtluse värskeid idusid.

Alter'Incub on juba analüüsinud 130 äriplaani, millest 45 on eelinkubatsiooni ja 33 inkubatsiooni etapis. Seni on see aidanud luua 14 ettevõtet ja aastas kavatakse luua keskmiselt 5-6 uut ettevõtet, mis võib 2013. aasta juuniks luua kuni 75 töökohta.

2013. aasta oktoobris avatakse REALISE ettevõtlusinkubaator, millest saab kõiki nende üksusi ühendav võtmestruktuur. Tugikeskus asub Celleneuve'i Parc 2000s Montpellier' lähedal, pakub kontori- ja tootlikkusteenuseid ning nõustamist ja teeb tihedat koostööd piirkonna äritoetusvõrgustikuga. Sotsiaalsete ettevõtetega luuakse partnerlus- ja toetusside keskmiselt kolmeks aastaks.

„REALISE lähenemisviis ja selle loodud võrgustik on Prantsusmaal esimene sellelaadne tööriist. See on mudel, mida võiks kopeerida kogu Euroopas,“ kommenteeris Myriam Ludwig, Languedoc-Roussilloni piirkonna sotsiaalse ettevõtluse sektori juht. „See aitab edendada meie piirkonna majanduskasvu ja tööhõivet, arendades edukaid ja jätkusuutlikke sotsiaalse suunitlusega ettevõtteid.“

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://www.info-entrepriseslr.fr/themes/creer_reprendre/economie_sociale_et_solidaire/realis_un_reseau_innovant_pour_l_ess_porte_par_une_marque

(1) Languedoc-Roussillon on sotsiaalse ettevõtluse poolest riigis neljandal kohal, pakkudes tööd 95 000 inimesele, kellest 75% töötab assotsiatsioonides.

EUROOPA TERRITORIAALNE KOOSTÖÖ

▶ PIIRKONDADE KOOSTÖÖ NAISTE TÖÖHÕIVESSE KAASAMISEL

Üle Euroopa on loodud ressursikeskuste võrgustik, mille eesmärgiks on pakkuda naistele väljaõpet ja nõustamist töökoha kindlustamiseks, seda eriti IKT ja ettevõtluse valdkonnas.

2010. aastal käivitati kaheaastane projekt WINNET 8, et toetada piirkondlikku majanduskasvu naiste suurema tööturul osalemise ja sugudesse suhtumise ümberkujundamise kaudu, seda eriti traditsiooniliselt meestekesksetes piirkondades. Samuti mõeldi projektis piirkondlike, riiklike ja EL-i tasandi poliitikate kujundamisele, mis tegelevad naiste olukorraga tööturul ja tagavad vastavate lähenemisviiside integreerimise üldpoliitikasse.

Projekti rahastati EL-i programmist Interreg IVC, mis on mõeldud kasu lõikamiseks varasemast kogemusest ja jõupingutuste rahvusvaheliseks konsolideerimiseks, kaasates kohalikke, piirkondlike ja riiklike tegutsejaid kaheksas EL-i liikmesriigis: Bulgaaria, Itaalia, Kreeka, Poola, Portugal, Rootsi, Soome ja Ühendkuningriik.

Naiste ressursikeskused

Töö keskmeks on olnud Rootsis loodud naiste ressursikeskuste (NRK) mudeli levitamine üle kogu Euroopa. See mudel kujutab endast tööriista sugude võrdõiguslikkuse saavutamisel nii maa- piirkondade kui ka linnade piirkondlikus arengupoliitikas. NRK peamiseks sihtrühmaks on naised, kes soovivad rakendada oma ideid uutes ettevõtetes, uuendustes, tööl, projektides jm. NRK pakub neile ärinõustamist, projektide arendamist ja rahastamist, mentorlust ja ühistegevuse võrgustikke. NRKde toetus tuleb Euroopa ühingu WINNET Europe, mis on naiste regionaalarengus osalemist toetanud alates 2006. aastast. 2011. aastal loodi Rootsis Winneti tippkeskus, et analüüsida ja levitada kogu Euroopa NRKde kogemusi.

Kogumaksumus:
2 357 000 EUR
EL-i toetus:
1 836 000 EUR

Poliitikaloojad

Poliitikaloojad ja ametnikud on NRK tegevustes oluline siht-rühm. Soolise perspektiivi lisamiseks poliitika väljatöötamise on loodud kohalikul tasandil piirkondlikud mitme osalejaga rühmad, et olla koostööfoorumiks korraldusasutuste, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, ettevõtete, teadusasutuste, NRKde, MTÜde jm vahel. Selle tulemusena on osalevates liikmesriikides välja töötatud üheksa piirkondlikku tegevuskava.

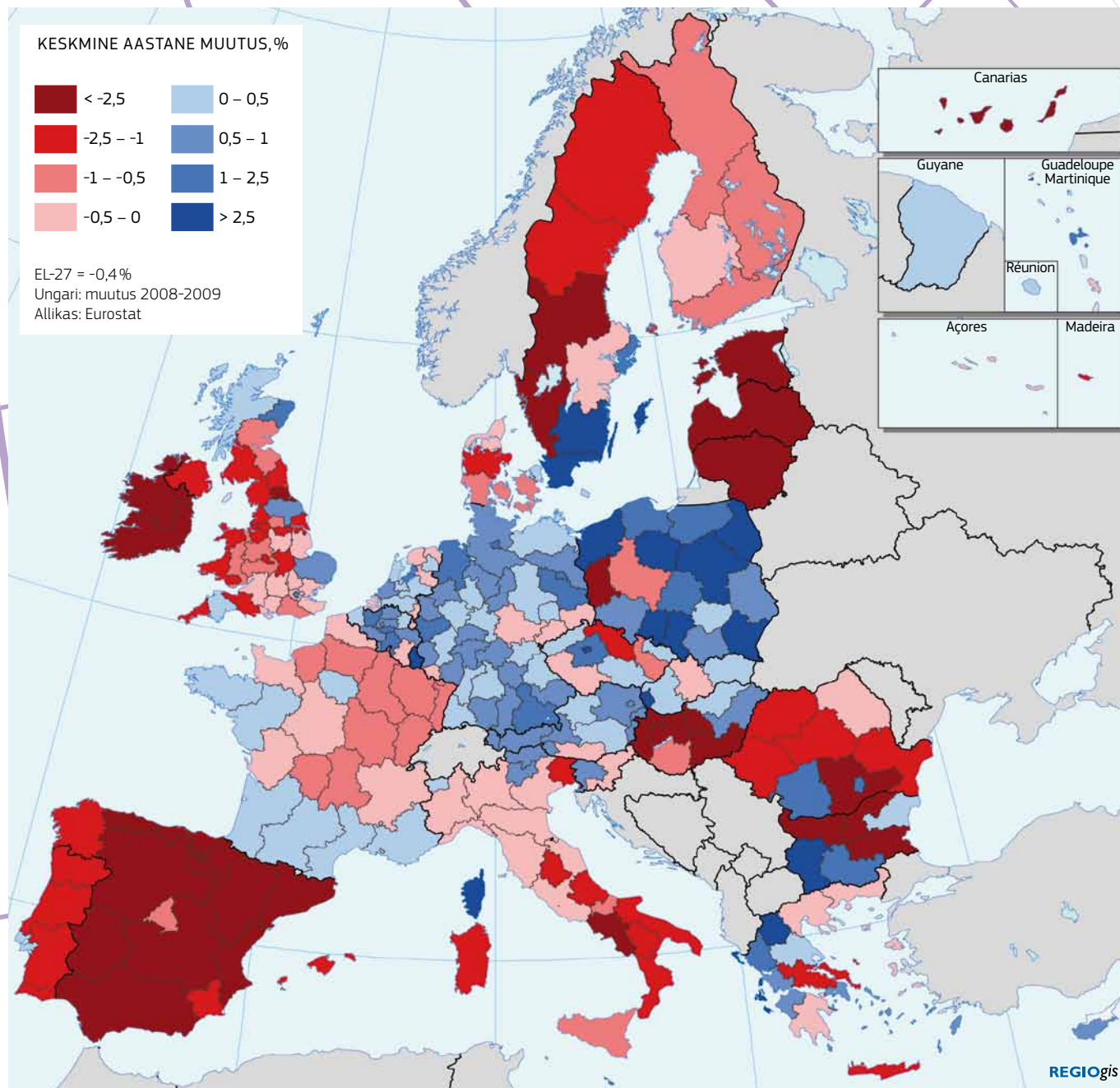
Heade kogemuste vahetamine

Samuti on lisaks muudele edulugude väljaannetele avaldatud käsiraamat *Women Resource Centres, Innovation & Practices for Smart, Inclusive and Sustainable Growth*, mis sisaldab liikmesriikidest valitud häid näiteid. Välja on antud raamat *Innovation & Policies, for Smart, Inclusive and Sustainable Growth*, mida levitatakse nii piirkondlikul, riiklikul kui Euroopa tasandil.

„Rootsis saadud kogemus naiste tööhõive parandamisel on osutunud teiste Euroopa riikide jaoks väga väärtuslikuks,” kommenteeris Carin Nises Älvdaleni omavalitsusest (juhtiv partner). „Projekt WINNET 8 panustab positiivselt ühtekuuluvuspoliitika 2014-2020 prioriteetidesse, parandades sugu-devahelist võrdõiguslikkust tööturul.”

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT
www.winnnet8.eu

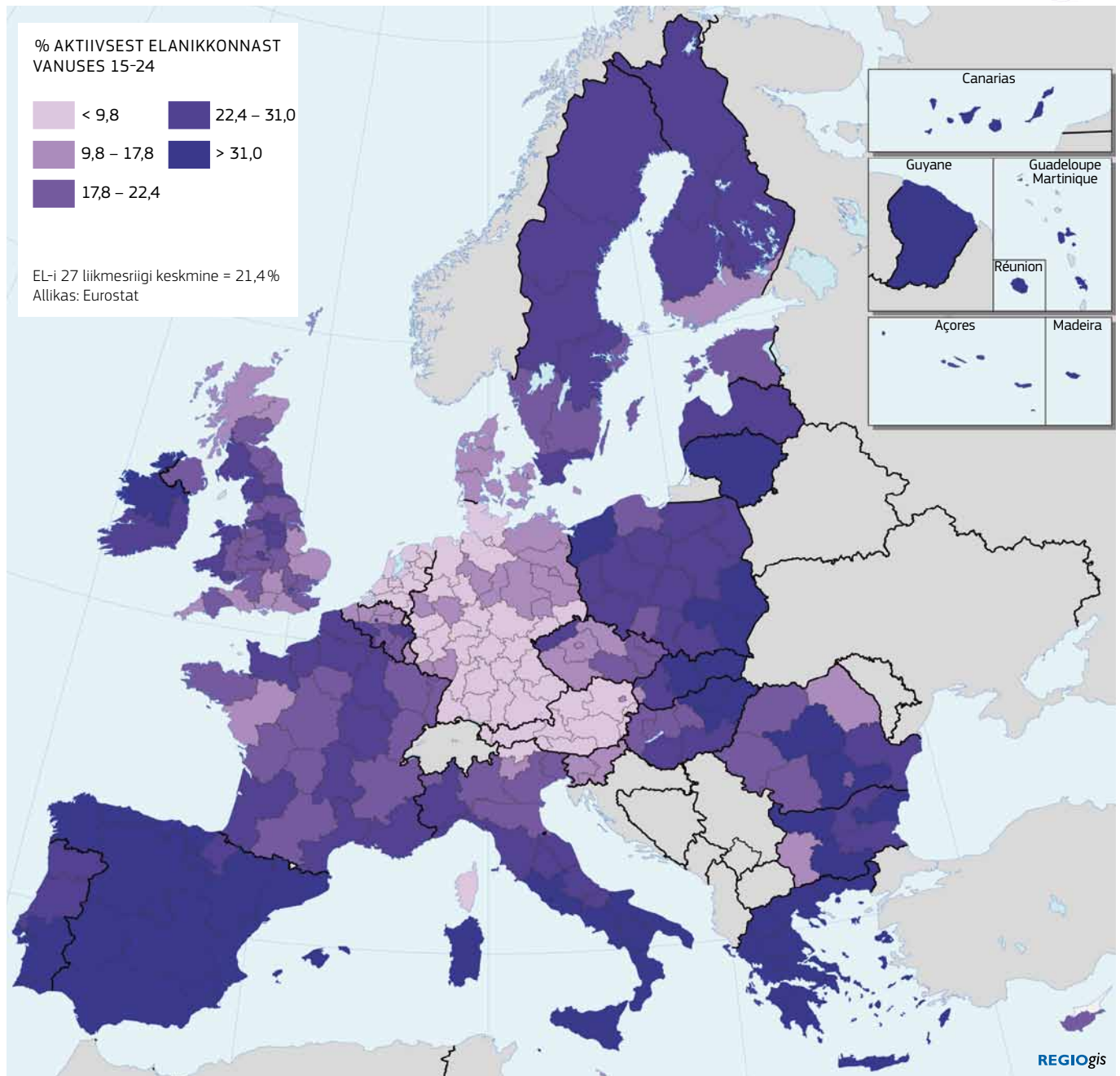
TÖÖHÕIVE KOGUKASV 2007-2009

2007-2009 vähenes tööhõive rohkem kui pooltes EL-i piirkondades. Eriti suur oli langus Hispaania, Iirimaa ja Balti riikide piirkondades, ulatudes aastast -3%... -6%-ni. Kreekas vähenes tööhõive 2009. aastal ainult neljas piirkonnas kaheteistkümnest, kuid sellest saadik on töökaotus Kreekas

kasvanud. Ka Bulgaarias suurenes töötuks jäämine pärast 2009. aastat. Samal ajal suurenes tööhõive kahekümmes piirkonnas 2% võrra või rohkem. Sel perioodil suurenes tööhõive enamikus Austria, Belgia, Hollandi, Poola ja Saksamaa piirkondades.

▶ NOORTE TÖÖTUSE MÄÄR AASTAL 2011

2011. aastal jõudis noorte töötuse määr kriitilise tasemeni. Ühes piirkonnas neljast oli see vahemikus 30% kuni 65%. Noorte kõrge tööpuudus esines enamikus Hispaania, Kreeka, Lõuna-Itaalia ja Portugali piirkondades, samuti mõnes Poola, Slovakkia ja Ungari idapoolses piirkonnas. Ainult Austrias, Hollandis ja Saksamaal oli noorte töötuse

määr pea kõigis piirkondades alla 10%. Austrias, Belgias, Saksamaal ja Ühendkuningriigis oli töötuse määr pealinnapiirkonnas üks kõrgemaid, samas kui Bulgaarias, Rumeenias, Slovakkias, Tšehhis ja Ungaris oli see pealinnapiirkonnas üks madalamaid.

▶ JASPERSI HINDAMINE TOOB VÄLJA TULEMUSED JA SOOVITUSED

Nüüd on avaldatud JASPERSi (ühine projektiabi Euroopa piirkondadele) algatuse hindamise, mida tekitab Regionaal- ja linnapoliitika üldine direktoraat, peamised tulemused ja soovitused⁽¹⁾. Hindamise viis 2012. aastal läbi AECOM (Iirimaa), kasutades andmebaasialüüsi, juhtumiuuringuid, riigisiseseid töötube ja intervjuusid liikmesriikide, Euroopa Komisjoni Regionaal- ja linnapoliitika üldise direktoraadi ja JASPERSi töötajatega. Hindamine hõlmas kuut aastat JASPERSi loomisest 2011. aastani.

JASPERS loodi selleks, et suurendada osalevate riikide võimekust EL-i rahastuse võimalikult tõhusaks kasutamiseks⁽²⁾. Pakkudes tehnilist abi peamiste projektide hulga ja kvaliteedi täiustamisel, eeldati sellest märgatavat kasu nii seotud piirkondadele kui kogu Euroopa Liidule. EL-iga ühinemisel oli uutes liikmesriikides puudu kogemusest ja võimekusest väga suurte investeerimisprojektide haldamisel. Lisaks kasvas ressursside hulk peamistes infrastruktuuriprojektides ja suurenes projektide ulatus, millele sai toetust ühtekuuluvusfondide kaudu.

JASPERS on partnerlussüsteem Euroopa Komisjoni, Euroopa Investeerimispanka, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja arengupanga ning KfW Bankengruppe vahel. Sellel on piirkondlikud kontorid Bukarestis, Luxembourgis, Sofias, Varssavis ja Viinis. JASPERSi tugi on mõeldud projektidele sadamate, lennujaamade, raudteede, maanteed, linna infrastruktuuri ja

teenuste, energeetika ja tahkete jäätmete, veevarustuse ja reovee ning teadmuspõhise majanduse sektorites.

Hindamise eesmärgiks oli määrata JASPERSi mõju Euroopa Liiduga 2004-2007 ühinenud riikide suurprojektide kvaliteedile ja ettevalmistuse, esituse, heakskiidu ja rakendamise õigeaegsusele⁽³⁾.

Hindamise põhitulemused

▶1. JASPERSi algatus on liikmesriikidele projektide arendamisel ja rahastuse taotlemisel suureks abiks olnud ning selle teenuste järele on jätkuvalt suur vajadus. Statistiline tõestusmaterjal näitab selgelt, et JASPERSi tugi vähendab oluliselt komisjoni heakskiiduprotsessi kestust ja liikmesriikides projektide arendamisele kuluvat aega.

▶2. Projekti kvaliteedi paranemise suurim potentsiaal on siis, kui JASPERS kaasatakse strateegilise kavandamise faasis ja kui JASPERSi tugi aitab liikmesriikidel arendada projektide kavandamise võimekust.

Hindamise põhisoovitused

▶1. Strateegiline lähenemine

JASPERSil peab olema selge eesmärk arendada liikmesriikide projektikavandusvõimekust ja suurem keskendumine selle eesmärgi nimel töötamisele. Soovitatakse kolmeaastast töökava, mis lepib kokku JASPERSi ja iga liikmesriigi vahel. Töökavad kohandatakse iga liikmesriigi vajaduste ja tugevate külgedega.

▶2. Projektide väljatöötamise etapi mõjutamine

JASPERSi osalemine peaks projekti väljatöötamise protsessis võimalikult vara algama, pakkudes tehnilist või ekspertnõustamist kavandamise varaseimast etappidest. See võib

(1) Hindamistingimused, lõpparuande ja tugidokumendid leiata Inforegio veebisaidilt:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/eval2007/jaspers_evaluation/final_report_131212.pdf

(2) 12 EL-i riiki – JASPERSi algatuses osalevad liikmesriigid on Bulgaaria, Tšehhi, Küpros, Eesti, Ungari, Läti, Leedu, Malta, Poola, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveenia.

(3) Põhiprojekti maksumus on üle 50 miljoni euro. JASPERS kasutab seda määratlust infrastruktuuriprojektidele, suurte keskkonnaprojektide määratluseks on vähemalt 25 miljonit eurot.

Copernicuse teaduskeskus Varssavis, Poolas sai JASPERSi abi.
See avati 2010. aasta novembris.

hõlmata ka mitteprioriteetse või põhimõtteliste vigadega projekti kõrvalejätmise soovitusi. Üks efektiivse ressursikasutuse viis oleks see, kui JASPERS annaks rutiinselt nõu projekti teostatavusuuringute lähteülesande koostamisel ja nende uuringute vaahindamisel.

▶3. Paremini vormistatud töökorraldus

Töökorraldus JASPERSi, komisjoni ja liikmesriikide vahel peab olema paremini vormistatud. See peaks täpsustama JASPERSi, Komisjoni ja liikmesriikide vahelise vastutuse.

▶4. Sektorite strateegia väljatöötamine

JASPERS peaks liikmesriikidele rutiinselt pakkuma nõustamist sektoristrateegiate väljatöötamisel. JASPERSi osa selles oleks nõustav ning toimuks liikmesriikide kutsel.

▶5. Liikmesriikide tehniliste ja projektikavandamise võimekuste arendamine

Liikmesriikide võimekuse parandamiseks kvaliteetsete projektide valimisel ja arendamisel on vaja strateegilisemat lähenemist. JASPERS saab iga liikmesriigi projektikavandamisvõimekuse analüüsi alusel keskenduda konkreetsetele tegevustele, mis projektide kavandamist ja kvaliteeti kõige rohkem mõjutaks.

▶6. JASPERSi teadmussiirde parandamine

Hindamine näitab, et teadmussiirde parandamine on vajalik ja oluline. JASPERS peab looma süsteemi üldisema loomuga ettevõetud ja lahendatud tehniliste probleemide väljatoomiseks. Samuti on vajalik liikmesriikide tegevus, näiteks kaalutlemisel, millised struktuurid toimivad ja milliseid tegevusi on vaja, et tagada teadmussiirde tõhus läbiviimine.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/instruments/jaspers_et.cfm

KALENDRIKUUPÄEVAD

24.-25. APRILL 2013

_Varssavi (PL)

Konverents RURBAN –
säästvad linna ja maapiir-
kondade partnerlussuhted

21. SEPTEMBER 2013

_üle Euroopa

European Cooperation Day

7.-10. OKTOOBER 2013

_Brüssel (BE)

OPEN DAYS 2013

28.-29. OKTOOBER 2013

_Bukarest (RO)

Teine EL-i Doonau
piirkonna strateegia
aastafoorum

9.-10. DETSEMBER 2013

_Brüssel (BE)

Konverents
„Telling the story”

Lisateavet ürituste kohta leiate Inforegio
veebisaidi jaotisest Päevakord:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_et.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_et.cfm)

Soovime kuulda ühtekuuluvuspoliitika
saavutustest teie regioonis, tuues esile
tulemusi ja käegakatsutavaid eeliseid elanikele,
ning teie arvamusi ettevalmistuste kohta
järgmiseks programmiperioodiks.

Valitud kaastööd leiavad kajastamist järgmises
Panorama ajakirjas. Palun saatke kaastööd
(kuni 1 500 märki ilma tühikuteta) aadressile:

regio-panorama@ec.europa.eu

TEHKE OMA HÄÄL KUULDAVAKS

■ Väljaannete talitus

Euroopa Komisjon, Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat
Teabevahetus – Anna-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-post: regio-panorama@ec.europa.eu
Veebileht: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_et.cfm

